Աւետարեր

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
ՒԼՄԻՑԷ, ՊԷՏՔԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱՒՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 29, 1910. Ն՝ 44

ԵՐՄԷՆԻ ԻՒՏԷՊԱՍԸՆՏԱՆ ՍԻՒԱՍ ԼԷՊՈՒ'ՍԸ
ՏՐ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ ԷՖ.

اوه‌دا پر هفته‌لق غزته — درسعادتده پابل هاوسده — مدیر مسئول - صموئیل ق. هارتونیان

ԵՐԵՔԱԹ
Սեռնէլսի 40 Ղրչ.
Ամերիկա էչուն 2 Տօլ.
Ինկլիզերրա ,, 8 Շիլին
Մէմ. սահրե ,, 10 Ֆրնգ.

Էլտեն Նումեռօ 40 փը.

Իւանաթ գըյմէթլէրի միւէսսիսլիկ

ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ԷՐՄԷՆԻԷՆ
ՎԷ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒՄՆԱԹԸ ԻԼԷ ԹԻՒՐՔԷՆ
ՀԱՖԹԱԼԸՔ ՂԱԶԷԹԱ
Միւ՚էլլիմլեր Հ. Մ. Ալէն
Հ. Ս. Պարնըմ
Մ. Մինճասեան
Պոյուքլը Հաուս,
Տէր ի Սա՚ատէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER

A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.
EDITORS H. M. ALLEN
H. S. BARNUM
M, MINASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS
An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10

Single Copy 40 Paras

Advertising rates on application

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ
1911

Ընդարձակը՝ էջ 352՝ գին 3.20 դ., համառօտը՝ էջ 128՝ գին 1.20 դ.։ կեդրոն՝ Մատթէոսեան Տպարան. կը ծախեն գլխաւոր գրավաճառներ։

Իւրաքանչիւր Հայ — այր և կին, հայր և մայր, օրիորդ և երիտասարդ, ամուսնացեալ և ամուրի, դեռատի աղջիկներ և մանչեր, առողջ և հիւանդ — ի մի բան ամէն վիճակի, դիրքի և հասակի Հայ կ՚օգտուի, մարմնով, մտքով և հոգւով, Հանրագիտական Օրացոյցէն, որ ունի նաև 18 պատկեր և 12 մրցանակաւոր խնդիրներ։ Հասցէը Ափէլեան Ըրքանոցին է։ Փութալ գնել հատ մը, քանդի չուտ կրսպառի մեր Հանր. Օրացոյցը։ 4—10

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՅ Ի ՊՐՈՒՍԱ

Սեպտեմբերի մէջ ընդունած ենք ստորև նշանակեալ գրամներն և իրեղէններն, որոց համար խորին չնորհակալութիւններ կը մատուցանենք ընծայատուներուն և նուէրներն հաւաքելով մեզի խրկողներուն։

Մուտանիա Յ. Գամճեան էֆ. ձէթ, Պարտիզակ Ա. Եագուպեան էֆ. 60 դ., Մեր հրատարակութեանց վաճառումէն առ հաշիւ 324, Միխալիճ Խ. Էվմաեան էֆ. 60, որոյ 30 մեր հրատարակութեանց վաճառումէն և 30 իր նուէրը. Ոմն Գահիրէ ի Պրուսա 20, Վեր. Ք. Ս. Ճէճիզեան Ալեքսանդրիա օրց. 127, Կեսարիա Հ. Եագուպեան էֆ. օրց. 108, անդ Վեր. Ք. Եագուպեան 120, որոյ 22ը իր նուէր, 70ը օրց., 28ը Գ. Զապագճեան էֆ. օրց.։ Բերրի Վեր. Ա. Նիկողոսեան 216, որոյ 176ը հետեւեալներէն. —Վեր. Ա. Նիկողոսեան 26, Ն. Հօլօբիկեան էֆ. 20, Կ. Վարսկերացեան էֆ. 27, Մերկերիա Վասկերացեան 10, Մ. Ֆրաուենեան էֆ. 10, Պ. Փէչէքէրեան էֆ. 10, Մ. Ս. Նալբանտեան էֆ. 5, Մ. Պանտալեան էֆ. 5, Ս. Տ. Սիմաոնեան էֆ. 5, Պ. Բուզիկեան էֆ. 5 և 53 բարերարներէ օրց. 40։ Նիւ Եորք Վեր. Մ. Փափազեանի ձեռամբ բարերարներէ 540, Անկօրա Կ. Օտեան էֆ. 216 Աւետ. Ժողովրդեան հետեւեալ անձնաւորութիւններէն. — Լազարաքի էֆ. 19, Նաթըզ էֆ. 19, Կավրիէլ էֆ. 19. Տիկ. Հ. Օտեան 15. Օր. Է. Օտեան 7.20. Մ. Աատուրեան էֆ. 9.20, Խարալամպոս էֆ. 8.10, Ա. Քէզիրեան էֆ. 8, Ճ. Սիմոնեան էֆ. 7.20, Ս. Մէհթէրեան էֆ. 8.20, Գ. Օտեան էֆ. 7, Գ. Իզմիրլեան էֆ. 6, Մ. Բագճեան էֆ. 5, Բ. Եազըճեան էֆ. 5, Տիկ. Ս. Գրիգորեան 5, Ս. Ուզունլեան 4.30, Ֆ. Շիրեան, Կ. Զէյթէեան 4.30, Ռ. Զէյթէեան էֆ. 4.30, Օր. Ն. Իսկիեան 4, Ե. Պաղտասարեան էֆ. 3.20, Յ. Մանկասարեան էֆ. 3.20, Մաթոսեան և Ճակոբ էֆ. 3 Տիկ. Ս. Օտեան 2, Ա. Պալապանեան 2, Օր. Ա. Օտեան 2, օրց. 17.20։

(Շարունակելի)

ՀԱՅԱԹ Ը ԻՆՍԱՆԻՑԷՆԻՆ ԻՄՐԵԱՆ ՎԷ ԳԱՊԻԼԻՑԷԼԷՐԻ

Տր. Ճօրճ Ո-օլտըճ

2.

Պու տիւնեատա անճագ սա՚իր սատմլէը իւլգէլթ վէ մա՚աչէրլթ էթմէք, եա՚նի անլէրին սէօհպէթ վէ ճէմ՚իյէթլէրինաէ պուլունմագ սայեսինտէ տիր քի ինսան քէնտի մահիյէթինին իմքան վէ գապիլիյէթլէրինի գուվվէտէն ֆի՚իլէ իսբաճ էտեպիլիր։ Մի՚ճէթէմի՚էն եաչայան հայվանլար վար իսէ տէ, հադիգաթտա, անլէր պիր հայաթ ը իմթիմա՚իյէ թէնքիլ էթմէքլիքաէն խայլըճա պա՚իտ տիրլէր։ Գարընճալար վէ արըլար կիպի հայվանլար մի՚ճէթէմի՚էն եաչայըգ պիվէ հայաթը իմթիմա՚իյէնին սուրէթի խարիճիյէսինի կէօսթէրէ պիլիրլեր իսէ տէ, պու ֆէրալէրին իմթիմա՚ընատա թէրագը

(Պագ սահիֆէ 1039ա)

ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ ՏԻՆԻՑԷ,
ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ՐԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 29, 1910. Ն՝ 44

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՈՒՖՈՒԳ

(Հ. Մ. Ալէն)

Ֆրանսա ըն'ընէլէ եղալը Ֆրանսատա չմէնտրֆէր թա'թիւլ էղալը պէրթարաֆ օլմուշ տըր, վէ անը սատէ 'ազմ ու սէպաթ վէ ճէսարէթլէ պէրթարաֆ էթմիշ օլան զաթ Մ. Պրիան տըր։ Վաթանը պուննատան տօլայը միւշարիւէյհէ պիհագդըն մինէթտար օլմալը տըր։ Պու թա'թիւլ էղալ չու՝ սօն սէնէլէրտէ ճիւմհուրիյէթէ հիւճում էթմիշ օլան էն միւտհիշ խիյանէթլէրտէն պիրիսի ի-տի, վէ անընլէ զա'իֆ սուրէթտէ տավրանըլմըշ օլսա իտի, Գանուն ը Էսասինին պիր թէպէտտիւլիւնատէ գարար գըլար իտի։ Լաքին Մ. Պրիան նասըլ խայըր տէյճէյինի պիլիր իտի։ Օ քէնտի ֆիքրինի պիլիր իտի։ Օ այաղընը չիտտէթլէ պասմագատան վէ 'իսանը պասըրմագատան խավֆ էթմէտի։ Օ վագթըյլէ պիր սօսիալիսթ վէ էհլ ի ինգլապ իսյոսէ տէ, մէհանէտ ու մէ"մուրիյէթինին 'ազիմ մէս"ուլիյէթլէրի անը այլէթմըշ, վէ քէնտինին ճէսուր վէ մուգթէտիր պիր հիւքիւմէթ ատէմի օլտըղընը իսպաթ էթմիշ տիր։ Անըն չէվգ ու ղայրէթի վէ ճիւզ'իյաթ գապիլինատէն օլան մէս"էլէլէրտէն հիչ միւթ'էսսիր օլմայան 'ազմ ու գարարը թա'թիւլ ի էղալ էտէն մէ"մուրին վէ 'ամէլէյի գօրգուտըպ կէօզլէրինի եըլտըրար։ Օ զարպէլէրէ տէվլէթին պիւթիւն գուվվէթիյլէ մուգապէլէ էթմէյէ հազըր իտի, վէ օ սէպէպտէն ճիւմհուրիյէթին մուհաֆիմլէրինի մաղլուպ էյլէտի։

Մ. Պրիանըն քէնտինին 'ազմ ու գարար սահիպ պիր զաթ օլտըղընը իսպաթ էթմէսինին պու պիրինճի տէֆ'ասը տէյիլ տիր։ Պունտան պիր սէնէ եվվէլ տախի պիւթիւն Փարիս Մ. Փաթօնըն այագլարը էօնիւնտէ գօրգուպ տիթրէմէքտէ իքէն, վէ Մ. Փաթօ էլէքթրիգաճըլարըն իւճրէթլէրի թէզեիա էտիմէյէճէք օլուր իսէ, Ծնունդ կիւնիւնտէ Փարիս չէհրինի զիֆիրի գարանլըգ իչինտէ պրագաճաղընը թէհտիա էտինճէ, Մ. Պրիան իչլէմէյէ պաչլատը։ Օ թա'թիւլ էղալճըլարըն ըչ"իսինէ «էլ չագալարընըզ հատտէն աչըրը ուզուն սիւրտիւ. էկէր պիր չագա տահա եափաճադ օլուր իսէնիզ, օ սիզին սօն չագանըզ օլաճադ տըր,» մէ"ալընտա խապեր կէօնտէրտի։ Փաթօ օ խապէր էօնիւնտէ եըգըլտը։ Էլէքթրիգճիլէր թա'թիւլ էղալը վուգու' պուլմատը։ Պիրինճի տէֆ'ա օլարագ ֆէսատճըլարըն էն մէչհուրը՝ հիչ պիր կէօնէ գապատայըլըգ վէ թէհտիտէն գօրգմայան պիր ատէմ էօնիւնտէ պուլունույօր իտի։ Հիւքիւմէթ ի 'ավամ տա"իմա գուվվէթլի ատէմի պէյճինմիշ, վէ տա"իմա անա թասլի' օլմագլըզա հազըր վէ ամատէ պուլունմըշ տըր։ Իչթէ պու հագիգաթա մէպնի, մէպ'ուսան մէճլիսինատէքի սօսիալիսթլէրին հէր հալտէ եափաճագլարը թէնգիտաթ վէ մու"ախէզաթ՝ Մ. Պրիանճա՝ սինաթիգա ատէմլէրինին թէհտիտլէրինտէն զիյատէ պիր տէհշէթի հա'իզ օլմայաճագլար տըր։ Մ. Պրիան Ֆրանսայը քէնտինին հուրրիյէթլէրի իւղէրինէ վագը' օլան ճինայէթքեարանէ հիւճումտան թասլիս էյլէմէք չէրէֆինէ նա'իլ օլմուշ տըր։ Մէպ'ուսան մէճլիսինին հիչ պիր գարարը Մ. Պրիանը իչպու չէրէֆտէն մահրում էտէմէզ, եափատ միւչարիւէյհին մուվաֆֆագիյէթինին էհէմմիյէթինի թագլիւ էյլէյէմէզ։

Մ. Պրիան պուհրան ատէն ուէր. Ֆրանսա պաչ վէքիլի Մ. Պրիան վագթըյլէ սօսիալիսթ իտի։ Հէնուզ կէնճ պիր տա'վա վէքիլի իքէն սօսիալիսթլի-

չէ թարաֆտարլըղընը ի'լան էլլէտի։ Մէպ'ուսան մէճլիսի ա'զալըղնա ինթիխապ օլուննըղը զէման օ հալա սօսիալիսթ իտի։ Միւմախլէյհ Նաֆիա, պա'տէհու Սէնայի'ի նէֆիսէ, պա'տէհու 'Ասիլիյէ նազըրը օլըղը հալտէ եկինէ պիր սօսիալիսթ հա-լինտէ գալը։ Օ չաչ վէքիլ սըֆէթիյլէ Մ. Գլէմանսօ'ըն եէրինէ կէչտիյինտէ, մէպ'ուսան մէճլիսինին «ինք սօսիալիսթ պաչ վէքիլ սըֆէթիյլէ մէճլիս ի մէպ'ուսանտա խապարը վիւճուտա էլլէտի» Պու հալ պուտանան պիր սէնէ եվվէլ վուգու' պուլ-մըշ ըդը։ Օ զէմանտան պէրու Մ. Պրիան՝ թէա-րիճէն, ֆագաթի մուհազագ սուրէթաէ միւթէչէպ պիտանէ, սարիհ, խալիս վէ հիչ չիւպհէ եօգ քի 'ազը սէլիմ գավա'իտինէ մուվաֆֆըգ պիր մուհա-ֆազաքեարլըղա մէյլ էլլէմիչ տիր։

Ֆրանսըզ պաչ վէքիլի էլեէվմ 48 եաչընտա ըդը։ Պունտան 8 սէնէ եվվէլ պիր գաչ տօսթլարը տա'վա վէքիլլէրի վէ սիյասէթչինասլար, վէ Մ. Պրիանըն իդթիտարընը թագտիր էտիպ միւսթագ պէլտէ անըն պէօյիւք պիր զաթ օլաճաղընա ինա նան Մ. Գլէմանսօ միւսթէսնա օլարագ Մ. Պրիան սանքի ղայրի մա'րուֆ պիր քիմսէ իտի։ Նանթտա տօղուշ օլմազլէ օբատաքի գօլէճտէ իքմալը թահ-սիլ էթմիչ տիր։ Մու'ախխարէն միւմախլէյհ պիր տա'վա վէքիլի օլմագ իւզրէ Փարիսէ կէլտի։ Սէր-վէթի օլմաըղընտան, էն ֆագիր թալէպէ արա-սընա գարըշըպ Սա'յ սա'ամլէ մինթինկլէրինէ տէ-վամ էլլէտի։ Օ ֆըթրէթէն ֆասիհ վէ պէլիղ օլ-ըղընտան քէնտիսինին իչպու մէվհիպէսինաէն միւմքին մէրթէպէ խոթիֆատէ էլլէտի։ Օ սէլիս վէ սէհիլ պիր գալէ սահիպի իտի, վէ անըն մէն-սուբ մուհարրէրաթը՝ ղայէթ իւէրտէ պուլունան պիր թագըմ ճէրիտէլէրճէ մէմուունիյէթլէ գապուլ օլունտու։ Անըն թաֆրաարդ վէ ճանէֆզա թավր ու մու'ամէլէսի, նէքրէսի, թաթլը տիւի քէնտիսի-նէ հէր սընըճ խալգ արասընտա պիր չօգ տօսթլար գազանտըրտը։ Էսնաճ թագըմը Մ. Պրիանը սէ-վէրէրը, 'ամէլէ իսէ անա փէրէսթիչ էաէրէր իտի։

1902աէ միւմախլէյհ Սէյնթ Էթիէն մէպ'ուսըլը-ղընա ինթիխապ էտիւտի։ Եէտի սէնէ օօնրա օ հիւքիւմէթտէ պաչ վէքեալէթ մէնէսթինէ չըգտը։ Տէվվէթ իւէ քիւնէէնին այրըլմասընա մախսուս մէշ-հուր Թէֆըրիդ Դանունընը թանզիմ էտիպ անը մէպ'ուսան մէճլիսինէ գապուլ էթտիրմէսի՝ 'ու-մումըն նազարընտա քէնտիսինին պէօյիւք պիր սիյասէթչինաս օլարղընը իսպաթ էյլէմիչ տիր։

Իչպու 'աճիպ մուվաֆֆագիյէթ նէ՞ վէճհիլ խա-թիհնալ էտիմիչ տիր։ Եվվէլա, Մ. Պրիան տա'ի-մա չալըշգան պիր զաթ օլմուշ տըր։ Մէպ'ուսան մէճլիսինտէ օ սէօյլէմէքտէն զիյատէ սա'իրլէրին սէօզլէրինի տինլէյիպ էօյրէնմէքիյի միւրէճճահ սայար իտի։ Լաքին օ իւք նուութգընը իրատա էտինճէ, օլ նուութգ 'ադիպ պիր նուութգ օլարղընտան, տէրհալ անաննամ ու չէօհրէթ գազանտըրար։ Օ ուզուն միւս-տէթ պիր ֆուրսաթա մունթազըր օլմուշ իտի, վէ ֆուրսաթ տիւչինճէ, քէմալը չէվգ իւէ անը իւղինամ վէ միւճքին մէրթէպէ անտէն իսթիֆատէ էյլէտի։ Անըն ֆէսահաթ վէ պէլագաթը եօրուլմագ պիւմէղ նէմ'ատէն ֆէսահաթ վէ պէլագաթ տըր, վէ պու-տա իչինտէ իրատը նուութգա ղայէթ խահիչկէր փէք չօգ նաթըգափէրտագլար պուլունան Ֆրան-սա փարլամէնթօսընտա փէք պէօյիւք պիր չէյ տէ-մէք տիր։

Շիմտիքի պուհրան զէմանընտա խաոսէթէն չայան ը տիգգաթ տըր քի Ֆրանսատա հիչ պիր քիմսէ՝ սօսիալիսթ թէչքիլաթլարընա, մէչհուր Սա'յ ու 'Ամէլ ճէմ'իյէթլէրինին իչինէ վէ հէտէֆի էմէլլէրինէ, վէ սա'իր հարիս վէ միւչքիլաթ-ճը սէնտիգալարա Մ. Պրիանտան տահա ա'լա վագըֆ տեյիլ տիր։ Սէնելէրճէ միւտաէթէ օ 'ամէլէ արասընտա եաչամըշ, անլէրին իհթիյաճլարընը թէտգիգ ու միւթալա'ա էթմիչ վէ անլէրէ քէն-տիլէրին հուգուգլարընը իզահ էթմիչ, վէ պունտան 15 սէնէ գատար եվվէլ, 'Ամէլէնին միլլի Գօնգ-րէսինէ իչթիրաք էտիպ տէ միւրախխասլարտան պա'զըլարընըն քէնտիսինի տըշարտա պրագմաթ իսթէֆիքլէրինտէ միւմախլէյհին «Պէնտէ պիր իչի իմ, զիրա նէչր էթմիյիմ զաղէթայը պէնիմ տա'-րէմտէ քէնտիմ տիզէրիմ,» տեյիւ սէօյլէմիչ օլը-ղը սէօզ Ֆրանսատա հալա հէր քէսին խաթընը նի-չանը պուլունմըշ տըր։

Ֆիլհագիգա, օ հալա քէնտի քէնտիսինէ պիր իչճի նազարըյլէ պագար։ Միւմախլէյհ սիյասի տա-ղըն զիրվէսինէ քէմալը սիւր'ատլէ չըգմըշ օլմա-սընա բազմէն, օ հալա նիքպէն վէ թաֆրաարդ գալմըշ վէ 'ամէլէ սընճլարընըն րէֆահ վէ սա'-ատէթինէ ղայէթլէ արզուքէչ պուլունմըշ տըր։ Վէ լաքին օլ սընճլար իչինն նէ չէյնն էն ա'լա օլը-ղընա քէնտիսինին վագըֆ օլարղը խոտի'ասընտա տըր։ Օ քէնտի իչինէ վագֆ ը նէֆս էթմիչ օլուգ հիսսիյաթընա թապի' պիր ատէմ տեյիլ տիր։ Օ ախիրէն Ֆրանսա էյլէթլէրինին պիրինտէ պիր տօսթու իլէ օլթա իլէ պալըգ թուրմագ իւզրէ, պիր ըրմագ քէնարընտա օթուրըր իքէն տօսթընա խիթապէն «Պէնիմ 'այալ ու էվլատըմ եօգ տըր։ Սիյասիյաթ պէնճէ քիւլ ֆիլ քիւլ տիր, վէ սիյա-սիյաթ սէօզինտէն միւսաատըմ պիւթինն մինէթին խայրընը անլաթմագ տըր,» տէմիչ տիր։

ՀԱՖՐԻՑԱԻ ՎԷ Ք. ՄՈՒԳԱՏՏԷՍ

(Հ. Մ. Ալէն)

Ա՛ճԷՊԱ նէտէ՞ն տիր քի էն 'ալի Թա'լիմ ու Թէրպիյէ Էահաձը հայաթլարընէն պիր խայլը սէնէլերինի էլ ձէզիրէնին եախօա 'Իրագ ը 'Արաձէն պաթաղ հիւմմասը պուլունան օվալարընտա, 'Արապիսթանէն սընճագ չէօլլերինտէ վէ Նիլ ըրմաղը սվահլի պօյունտա հաձրիյաթ իճրասըյլէ կէչիրմէքտէ վէ չօգ տէֆ'ա տա քէնտիլերին նէֆոֆէտաքատրանէ օլան իշլերինտէ սընհէթ ու 'աֆիյէթլերինի վէ հաթթա հայաթլարընը պիլէ մուխաթապայա իլգա էթմէքտէ տիրլեր տէյիւ սօրմաղըզ Թապի'լ պիր չէյ տիր։ Քէզալիք պիզ սօրապիլիրիզ. Սէպէպ նէ՞ տիր քի հիւքիւմէթլեր, տար իւլ ֆիւնունլար վէ ֆէրալեր գատիմ չէհրլերին խարապէլերինի մէյտանա չըգարմադ վէ գա՞իլ օլմուշ պիր մէտէնիյէրին գըրըգ փարչալարընը քէչֆ էթմէքլիք իչին պու գատար վագ'ը ու նագատ սարֆ էտիյօրլար։ Փէնսիլվանիա տարիւլֆիւնունը մու'ալիմլերինտէն ատար ը 'աթէգա 'ալիմի Փրօֆ. Գլէյ՝ «Պապելտէն 'Ահատ 'Աթիգէ Տա՞իր Մա'լիւմաթ» 'իւնվանը ալթընտա ախիրէն նէչը էթտիյի քէթապընը Վինէի պագընտա պու սիւ՞ալա ճէվապէն տէյօր քի, էքսէր սըրալատա իշգու գայէթ վասի՞ վէ պէհալըյա մալ օլան թէհարրի իչինտէ պաչըճատա սա՞իգա՝ Ք. Մուգատաէսէ մի թէ՞ալիգ մատատէլերէ տա՞իր տահա գիյատէ մա'լիւմաթ ալմագ արգուսը օլմուշ տըր։ Զանն օլունույօր քի Պապէլիլեր, Ասուրիլեր, Մըսրիլեր պէն ի Իսրայէլ իլէ միւ'ասըր օլուպ, անլեր իլէ սըգ սըգ իլոթիլաթտա պուլունմըշ օլտգլարընտան, 'Ահատ 'Աթիգի իշգահէտէնէք պա'զը գույուտաթ պրագմըշ օլմալը սըրլար։ Ք. Մուգատաէսի Թահգիգ էթմէքլիք մագսատ ի զըմնիսի քէմալ ը սապր, զայրէթ վէ մէհարէթլէ Թա'զիպ օլունմըշ, վէ նէթիճէլերի պու պապտէ էտիլէն մէսարիֆ վէ մէսա'ինին ճա՞իզ օլտգլարընը միւքէմմէլէն իսպաթ էթմիշ տիր։ Շու սօն պիր պիր գայ 'այրալար (օն սէնէլիք միւատէթ) զարիֆնտա իճրա օլունան քէչֆիյաթ վասրթասրյլէ պէտիուլաթ մէյտանա կէլմիշ, վէ պա'զը սըրտա լարտա պունլարըն նէթիճէսի չու օլմուշ տըր քի Ք. Մուգատաէս հազգընտա գապլէթէէգիգ գինտէ թէկվելիւտ վէ թէգարրիւր էթմիշ պիր Թագըմ ֆիքր ու թէսավվուրլար վէ Ք. Մուգատաէսին անքամընտա մուվաֆֆագ օլտգլարը սէպէպատէն տէյիլ, անճագ նէօլտէն նէօյլ միրաս գալմըշ օլտգլարը սէպէպատէն պիր չէմմէլ ի գուտսիյէթ քէսագ էթմիշ օլան չէրհ ու թէֆսիրլեր տէյիւէլմիշլեր տիր։ Վէ լաքին Ք. Մուգատաէս պու հաֆրիյաթ սէպէպիյէ էլհէվմ տահա գուվվէթլի տիր։ Թարիխ մագամընտա, էտէպիյաթ մագամընտա վէ Ալլահըն քէնտիսինի տաէմիլէրէ իշգար ու պէյտան խուսուսիյնտա մու Թլագ սուրէթտէ նէքթա պիր ալէթ օլմագ մագամընտա Ք. Մուգատաէսին գըյմէթի կիթապքճէ արթմըշ տըր։ Տահա անճագ պունտան պիր գայ սէնէ էվվէլ Եունան վէ Րօմա տէվլէթլերինտէն էվվէլ կէլէն 'ասրա տա՞իր Ք. Մուգատաէս Թարիխի խարիճինտէ վէք ազ չէյ մա'լիւմ իտի։ Լաքին գատիմ չէհրլերին էօլիւլերտէն գըյամը վէ քէչֆ օլունան գույուտաթըն օգունմալարը սայէնինտէ ասար ը 'աթիգա էրպապը Թարիխի նէնիտէն Թէրթիպ էթմէյէ վէ հէմ 'Ատատ 'Աթիգին կէրիսինտէքի վագը'ալերի մէյտանա չըգարմագա, հէմ տէ Ք. Մուգատաէսին իւք քիթապլարընտա գիքր օլունան վագը'ալերի Թահգիգ վէ իգահ էթմէյէ մուգթէտիր օլմուշլար տըր։ Փրօֆ. Գլէյին պէյանընճա, Պու չէյ՝ կէչէն 'ասրըն էն պէօյիւք միւքէմմէլիյէթ վէ մուվաֆֆագիյէթլերինտէն պիրիսի տիր։ Ք. Մուգատաէսին սրագ ու սընհէթինի Թէ՞քիտ էտէն տէլիլ՝ ի՛Թիգատսըզլար իլէ մուխարիպ միւնագգիտլերին հիւճումլերի սէպէպիյէ գայէթ գըյմէթատար օլմուշ տըր։ Մահիյէթճէ էֆսանէ տա՞իրէսինէ 'ա՛իտ իտիքլերի իտտի՛ա օլունան եախօա մատալ գապիլինտէն 'ատտ օլունան վագը'ալերին՝ Թարիխի վագը'ալեր օլտգլարը չիւպհէ կէօթիւմէզ սուրէթտէ իսպաթ օլունմըշ տըր։ 'Այնի վագթատա մուհաֆազաքատար 'իւլէմա Թարաֆընտան տէրմիյան օլունան նագարիյէլեր Թա'սիլ էտիլմիշլէր, վէ մէթանէթսիզլիքլեր պէրթարաֆ օլմուշլար տըր։ Ք. Մուգատաէս հագիգաթը ուղրունա իֆա օլունան իշգու պէօյիւք խըսմէթլեր՝ չիմիքի ասար ը 'աԹիգա վէ Թէգագիգաթ ը լիսանիյէ 'իլմլերինին սէմերելերի տիրլեր։

Պէն ի Իսրայէլտէն մուգատաէմ վէ անլեր իւէ հէմ'ասր օլան իշգու գատիմ միլլէթլերին Թէգագիգ ու միԹալա'ասր Իսրայէլիւէրին տինինի վէ 'ալա Թարիգ իւլ էսթիտրատ, Իսրայէլին «գօլայճա իհաԹա էտէն կիւնահընը, եա՞նի փուԹփէրէսԹիյէ մէյլ ու իսթի'տաատը փէք կիւղել Թէնվիր վէ իրա՞է էտէր։

Իշգու իսթիքլաֆաթ վէ Թէհարրիյաթըն գայէթ չայան ը տիգգաթ նէթիճէլերինտէն պիրիսի ինսանըն գըտէմինէ տա՞իր իսթինսալ էթմէյիմիզ 'իլավէ մա'լիւմաթ տըր։ Թարիխ ի տատմ պիր գալ պին սէնէ տահա մագիյէ ուղանմըշ տըր։ Պուլուչ յօրըզ քի պէնի Իսրայէլին էյամընտան պիր գալ պին սէնէ էվվէլ Թա'լիմլի, Թէրպիյէլի ագվամ մէվ-

ճուտ իսի, վէ Աբրահամ Թարիխին չաֆագ վագ-
Թընա մէնսուպ օլաճագ եէրսէ գապլ էթ Թարիխ ի
Միլատըն սօն տէվրէսինտէ կաչամըշ ոըը։ Պու-իսէ
'ատոը միշարիւէյհին Թարիխինին տէյիչիմիչ օլոը-
ղընա տէյիլ, անճագ միշարիւէյհին տէվրինտէն
փէք չօգ էվվէլէրի մէվճուտ օլակէլմիչ օլան պիր
մէտէնիյէթին զահիրէ իսրաճ օլունտուղընա տէլա-
լէթ էտէր։ Զահիրէ չըգարըլան տիկէը պիր խուս-
սուս չու տըը քի, Դաւիթ վէ Սողոմոնըն վագ-
Թընտա մուվագգաթէն քէսպի էհէմմիյէթ էթմիչ
օլան պէնի Իսրայէլ՝ Պապէլ, Ասուր, Մըսըը վէ Ի-
բան կիպի ճիհանկիը տէվլէ՞լէրէ նիսպէթէն սիյա-
սէթէն զա՛իֆ պիր միլէթ իսի։ Տիկէը Թարաֆ-
տան եէնի ասար վէ պէրահինի Թարիխիյէ իսպաթ
էտիյօր քի, Իսրայէլիւէր միւթէճավիր միլէթլէրէ
'ագիճա վէ բուհանիթէ խայլըճա ֆա՛իդ վէ հագի-
գաթէն «միւնթէխապ պիր գավմ» իտիւէր։ Տիկէը
մուհիմմ պիր նէթիճէ Թարիխի ճողրաֆիյանըն եէ-
նիտէն Թանզիմ ու Թէրթիպի օլմուշ ոըը քի, պու
չէյ մագիյի, անըն վագը'ալէրինի, մուհարէպէլէ-
րինի, հիճրէթլէրինի, Թիճարէթինի վէ իճթիմա՛ի
վէ միւսի հայաթընըն պիճիւիւմէ ինքիշաֆաթ ը միւ-
րէքքէպէսինի տօղրու անլամագ իչիւն հէր հալտէ
մուգթագտի տիր։ Քէզալիք իսպաթ օլունմըշ ոըր
քի, պիր Թագըմ սիյասի, իճթիմա՛ի վէ տինի րէմ
ու 'ատէթլէր վար իտի քի, անլերտէն պէնի Իսրայէլ
սա՞իր ագվամ իլէ միւղթէրէքքէն միւսթէֆիտ օլու-
յօր իտի, հալտու քի պու Թէտագիգաթ վէ իսթիք-
չաֆաթ հագիգաթ ը հալէրի մէյտանա չըգարմազ
տան էվվէլ, պիզ պուընլարա սըրֆ 'Իպրանիւէրէ
մախսուս միւ'էսսէսէլէր նազարըյէ պագըյօր իտիք։
Մէսէլա խիճան այինի ապա ու էճատտըն զէմա-
նընտան չօգ վագթ էվվէլ իճրա օլունուր իտի,
Մագս Միւլլէր Թահգիգ էյլէմիչ տիր քի, Մըսըրը
լար Միլատըն ագալի 2,500 սէնէ մուգատտէմինի-
տէ սիճննէթ օլունըրլար իտի։ Պէնի Իսրայէլին
խիճանա վէ սա՞իր պիր չօգ չէյլէրէ միւթէճավիր
ագվամ իլէ միչղէրէքքէն մալիք օլմասը, սա՞իր
միլէթլէրին իճթիմա՛ի վէ տինի հայաթը իւզէրինէ
պու գատար գուվվէթլի նուֆուզ իճրա էհէմմէյինի
իզահ էտէր։ Ասլ ու մէնչէ վէ 'ատէթլէրի ճիհէթիյէ
պիւսպիւթիւն պիկեանէ օլան պիր միլէթ՝ Ալլահըն
միւնթէխապ գավմընըն իճրա էտէկէլմիչ օլոըը
աէրին վէ տա՞իմի թէ՞սիր ու նուֆուզը իճրա է-
տէմէգ իտի։ Աբրահամըն ասըլ եուրտընըն Քիլտա-
նիլէրին Ուր չէհրինտէ պուլունմասը խուսուսընը
վէ քէնտի էվլատ ու ահֆատընըն արա սըրա պա-
պէլ մէմալիքի տախիլինէ տիւչէն էրմէնիսթան եա-
խօտ Սիւրիատա թէղէվվիւճ էթմէլէրինի նազար ը
ի՛թիպարա ալտընըմընտա, գօլայճա ինանըլապիլիրիզ
քի գապիլէ նէվ'ինտէն օլան պու միլէթ՝ թէրագգը
վէ թէքէմմիւլ էթտիքճէ, Պապէլօնիա մէմալիքի
տա՞իրէսի տախիլինտէ էօյրէնիլմիչ օլան 'ան'անաթ
վէ 'ատաթընն խայլըսընը մուհաֆագա էթմիչ տիր։

Իչթէ պու պիր գաչ մուխթասար պէյանաթ
իչպու գատիմ մէմլէքէթլէր տախիլինտէ իճրա օ-
լունան ասար ը 'աթիգա իչինին էհէմմիյէթինի
թէ՞քիտ էտէր։ Իճրա էտիլէճէք տատա չօգ իչ վար
տըը, վէ Ռ. Մուգ. մուհիպպլէրի իսթիգպալա քէ-
մալ ը իթմինան իլէ պագըպ, անտէն մէյտանա կէ-
լէճէք մա'լիւմաթը իսթիգպալ էթմէյէ հազըր վէ
ամատէ տուրապիւիրլէր։ Մազիտէ օլոըը կիպի
իսթիգպալտա տախի պուրատա եախօտ չուրատա
պա'զը էֆքեար թա'միւաթը վէ եախօտ չէրհ ու
թէֆսիրճէ պա'զը թէպէտտիւլաթ վագը' օլապիլիր իսէ
տէ, "Ալլահըն քէնտիսի հագգընտա ինանըլարա
թէպլիղ օլունան իլհամը վէ Ցիսուս Ռրիստոսըն ին-
ճիլի իւզէրինէ միւ'էսսէս օլան հագիգաթ՝ 'ասրատան
'ասրա կիթտիքճէ զիյատէ փարլայըպ գուվվէթլէ-
նէճէք տիր։

Թաուհիդ։ 43նճու նօմէրօլը Աւետաբերին 100ին-
ճի սահիֆէսինին 2նճի սիւթունընըն 14նճու կա-
թըրըն պայընտաքի «մէքթիբ» «մէքթիքտէն» օ-
գունմալը տըը։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՑԱԹ

ՔՐԻՍՏՈՍ ԻԼԷ ԵԼԷՄ ՉԷՔՄԷՔ

«Պէօյլէճէ պիր սա՛աթ պէնիմ իլէ ույանըգ
տուրամատընըզ մը.» Մատթ. 26. 40։

ՅԻՍՈՒՍ էլէմլերինին մուգիմ սա՛աթընտա եա-
լընըզլըզըն ինթաճ էթտիյի գօրգուլու միւ-
թարիպ օլարագ տօսթլարընըն հուզուրընը արատը։
Ձըսհ Սօֆրասը պիթինճէ Պետրոսը, Յակոբոսը
վէ Յովհաննէսի ալըպ տու'ա էթմէյէ իւզէրէ Գեթ-
սեմանիյէ կիթտի, վէ օրատա չակիրտներինէ ու-
յանըգ տուրուպ պէքլէմէլէրինի թէնպիհ էտէրէք
պիր Թարաֆա չէքիլտի։ Պիր ազ սօնրա կէրի
պիր թարաֆա չէքիլտի։ Պիր ազ սօնրա կէրի
աէօնիւպ անլէրի ուլգուտտա պուլունճա թէ'ասճիւպ
վէ Թազիր իլէ գարըշըգ պիր փէրտէ իլէ «Պէօյ-
լէճէ պիր սա՛աթ պէնիմ իլէ ույանըգ տուրամա-
տընըզ մը,» տէտի։ Պու վագը'տան չու տէրս-
լերի էօյրէնիրիզ։

1. Ինանըն մա՛վէն հալընտա ը՛ֆը. ինանա կիւ-
վէնէն չօգ տէֆ'ա նաֆիլէյէ կիւվէնիր։ Ցիսուսըն
«Էյ սիզ պէնիմ չակիրտլէրիմ, միւնթէխապ տօսթ-
լարըմ, պէնիմ իչիւն պիր սա՛աթ ույանըգ տու-
լարըմ, պէնիմ իչիւն պիր սա՛աթ ույանըգ տու-

բա՛մասընըզ մը ։» սէօզինտէ պիր նէվ՛ մէ՛մուլըն պօյա չըգմասը կէօրիւնիւյօր ։ Պու իւչ չակիրտլէր թէճէլլի տաղընտա Յիսուս իլէ պէրապէր իտիլէր ։ Շիմտի մէնզարէ թէպէտտիւլ էտինճէ զուլմէթ սա՛աթընտա աղըր քէտեր անլերի ույուքտաը ։ Սէվինճ ույգույը գօվար , ֆիքրի իզթիրապ իսէ 'ազալէթլերի կէվչէտիպ ույգու կէթիրիր ։ Գաթլա հիւքմ օլունմըշ օլան պիրի գաթլ օլընաճաղը կիւնտէն էվվէլքի կէճէտէ տէրին ուգույա տիւշմիւշ պուլունտու ։ Էօյլէ իսէ պիզիմ ճիսմանի զա՛աֆըմըզ վագթընտա ույանըգ տուրմաղա նէ՛ գատար իզթիմամ էթմէմիզ լազըմ տըր ։ Յիսուս պու իւչ չակիրտլերտէն տանա ֆազլա չէյլեր մէ՛՛մուլ էտեր իտի , չիւնքի անլերի պիր չօպանընն քէնտի գօյունլարընը ևա պիր փէտէրին քէնտի էվլատընը էթտիյի կիպի սիյանէթ էթմիշ իտի ։ Քէնտիլեր տէ Յիսուսա մու՛ավէնէթ էթմէյի քէնտիլեր իչիւն պիր չէրէֆ 'ատտ էթմէլի իտիլեր ։ Մուհապպէթ անլերի ույանըգ պրագմալը իտի ։ Պիր վալիտէ խաթթա չօճուղընը պէքլէմէք իւզրէ բահաթընը գուրպան էտիպ մուհապպէթինտէն ույանըգ տուրուր ։ Պիր չակիրտ տէ բահաթընը ունունուրպ Մու՛ալլիմինէ հէմտէրտ օլմալը իտի։ Ամթինալը պիր էսիր օլան Ֆօսիան՝ քէնտի իլէ պէրապէր էօլիւմէ հիւքմ օլունան պիր 'ասքէրին տէհվէթինտէն քէնտի քէնտինի զայպ էթտիյինի կէօրիւնմէ , անա ճէսարէթ վէրմէք իւզրէ , «Ֆօսիան իլէ էօլէճէյին սանա եէթեր գատար ճէսարէթ տեյի՛լ մի ,» տէմիշ տիր ։ Քրիստոս իլէ ույանըգ գալմագ վէ անա հէմտէրտ օլմագ լութֆընըն պիզէ իհսան օլունմասը պիզէ քաֆի տեյի՛լ մի ։ Պիզիմ մու՛ամէլէմիզին անըն իւզերինէ պիր թէ՛սիր պրագաճաղը պիզիմ իչիւն էյի պիր միւթալա՛ա մատտէսի օլսա կէրէք ։

2. Պիրընճի խնդիրն խզմեն. Յիսուսըն անլերտէն խաթէտիյի պէօյիւք պիր չէյ տեյիլ իտի . քէնտի իլէ էլէմլեր գատէհինի իչիպ էօլմէլերինի պէքլէմէյօր իտի , իլլա ևանընտա գալըպ ույանըգ տուրմալարընը արզու էտիյօր իտի ։ Պետրոս Յիսուս իչիւն ճանրնը վերէճէյինի տանա եէնի պէյան էթմիշ իտի, վէ լազըմ կէլսէ էտեր իտի տանի ։ Ամմա եինէ տէ անտէն չօգ նօգսան պիր խրզմէթտէ գուսուրը պուլունտու ։ Պիզ պէօյիւք չէյլերտէն զիյատէ քիչիւք չէյլերտէ տիւշմէյէ մէյեալ իզ ։ Բապրըզ իլէ հէր կիւն տար ադաճընա չըգմադա բաղի օլան չօգ քիմսէլեր հէր կիւնքի պիր չօգ ուֆագ չէյլերտէ պօյա չըգարլար ։ Քրիստոս իչիւն էօլմէք անըն իչիւն ևաշամագտան գօլայ տըր , Զօգ տէֆ՛ա ույանըգ տուրուպ պէքլէմէք իւլէմէքտէն զօր օլտըղընը էվտէ գափանըպ գալանլար էյի պիլիրլեր ։ Իյլէմէք պիզէ թապի՛ի տիր , մէճպուրի իչ պիզիմ թագաթըմըզը քէսեր ։ Էլլերիմիզ պօյ գալտըգճա գուվվէթիմիզ էքսիլիր ։ Հէվիմիզ տէ Քրիստոս իլէ ույանըգ տուրմալը իզ ։ անա իչթիրաք էտիպ՝ 0 Գեթսեմանիտէ պայգալար իչիւն էլէմ չէքտիյի վագթ պիզ տէ քէնտի իլէ էլէմ չէքմէլի իզ ։ Էկեր անըն վիճաուրընը, քիլիսէօինի, մուհաճագա էտեր , զա՛իֆ ա՛զալտրա ճէսարէթ վէ թագվիյէթ վէրիր , կիւնահը գալպիմիզի պայ տօգթօր հալինտէ քէնտինէ կէօթիւրիւր իսէք , Անըն իլէ ույանըգ գալմըշ օլուրըզ ։ Տօսթլարըմըզը գայըրըր , կիւնահ թէքմիրլէրինտէ անլերէ հէմտէրտ օլուր ։ գուսուրլարընը տօղրուլտուր , վէ եօլտան սափտըգլարը վագթ թարիգ ի սէլամէթէ իրյատ էտեր իսէք , երինէ Քրիստոս իլէ ույանըգ գալմըշ օլուր ըզ ։ Ֆազլա եարտըմ էտէմէզ իսէք, հիչ օլմազսա պայգալար իլէ ույանըգ գալմագ պիզիմ եէկեճանէ վազիֆէմիզ տիր ։ Պիր քիւչիւք չօճուգ վալիտէսինին կէօզ եաչընը կէօրէրէք աղլամայա նէ սէպէպ վար տէյիւ կիւէրէք անըն եիւզիւնէ պագար , վէ տիւչէն սիրիչք գաթրէլէրինի էօփէր , օ քէնտի վալիտէսինին գալպինտէքի տէրին տէրտլերի անլայամազ ։ Ամմա օ վալիտէ իչիւն չօճուղընըն իյթիրաքընը կէօրմէք նէ՛ 'ազիմ թէսէլլի տիր ։ Քրիստոսըն գալպինի տօլտուրան աղըր աղրըլարը քի՞մ էօլչէ պիլիր ։ Քրիստոս էլան եալընըզ տըր ։ Գեթսեմանիտէ անա էլան ֆա՛իտէլի օլապիլիր իզ ։

3. Իրընճնլէն խզմեն ֆօպէն տէ ֆըսա պըր ։ Սալթ պիր սա՛աթ ։ Քրիստոս մուղայիր ի մանթըգ պիր չէյ թաւէպ էթմէտի . «Պէօյլեճէ պիր սա՛աթ պէնիմ իլէ ույանըգ տուրա՞մատընըզ մը ։» Անլեր ույգու աղըրլըղընը իւզերլերինտէն սիլքիպ սէպաթ իլէ ույանըգ տուրա պիլիրլեր իտի ։ Անլերին խաթասը կէվչէմէլերինտէ օլտու ։ Րուհանի ույուգլամագ գատար տիգգաթ իլէ մուգավէմէթ էտիլէճէք պիր չէյ եօգ տըր ։ Տէվամը մուգավէմէթտէն ոնրա իւզերիմիզտէ թագի՛ի պիր կէվչէքլիք կելիր քի անը եէնմէլի իզ ։ Քրիստոսը Մուգ. տէ ույույան չակիրտլեր իչիւն չօգ իհսթարաթ վար տըր ։ «Է՛յ ույույան ույան ,» «Իղվայա տիւչմէմէք իչիւն ույանըգ տուրրպ տու՛ա էտինիզ ։» Ո-յանըք փո-բո-նընը զիրա զաիֆ օլտըղընըզ իչիւն տիւշմէյէ միւպէթլեսընըզ ։ Տո՛ա եպինէք, չիւնքի նէ տէ օլսա, Ալլահա մէրպութ սընըզ։ կէօզլէրինիզ աղըրլայընպ գալպինիզ պայըլտըղը վէ պիւթիւն նէչէնիզ սէօնտիւյիւ սըրատա՝ ֆիքրինիզ վէ վիճատընընզըն պիւթիւն գուվվէթլէրինի եարտըմա չաղըրըպ ույանըգ տուրմաղա ճէհտ էտինիզ ։ Տու՛ա էմ

տինիզքի Ալլահ սիզի պէքճիւիք իչիւն թա'եին էյ-
լէտիյի եէրտէն չաղըրանա գատար տիւչմէքտէն
սագլասըն, Ալլահըն սիզի կէօթիւրէճէյի հէր Գեթ-
սեմանիտէ ույանըզ տուրունըզ. սիզ սիզէ գալըր
իսէնիզ, ուզուն վագըթ ույանըզ տուրամազսընըզ։

ՀԱՅԱԹ ԹԱՍՎԻՐԼԷՐԻ

ՊԻՐ ՎԱԼԻՆԻՆ ՇԷՀԱՏԷԹԻ

Պիր վագըթ էվվէլ Ամէրիգանըն մէչհուր ատէմ-
լէրինէ չու սիա՞ռ իրատ օլունսուս. «Շիմտի
թիճարէթ վէ իճթիմա՛ի ումուրատա Քրիստոսըն
ֆիքըրի սիզին մէ՛մուրիյէթ հախօտ մէչղուլիյէթէ
պաչլատըղընըզ վագըթտան զիյատէ՞ մի սիր։ Հալ ը
հազըրտա մա՛րուֆ չախսլար իչիւն րէսմէն Խրիս-
թիյան թանըլմալարը մէնֆա՛աթլը՞ մը հօգատա տէ-
յի՞լ մի։» Ու ուսուլա չօգ մէչհուր ատէմլէր թա-
րաֆընտան տիկէրլէրին մէնֆա՛աթ ը րուհանիյէսի-
նէ նաֆի՛ ճէվապլար վէրիլմիչ տիր։ Պուրայա տէրճ
էթտիյիմիզ չէհատէթ Դանսսա վալիսի Մր. Ռ. Ր.
Սթըպսըն ճէվապը տըր։ Պէօյիւք պիր վիլայէթին
վալիսի թարաֆընտան պիւյ թէրէտիւատ վէ քէ-
մալ ը ճիտտիյէթլէ էտիլէն պու պէյանաթ հագի-
գաթէն չօգ գըյմէթլի օլուպ, անըն մա՛նասը հիչ
պիր քիմսէ թարաֆընտան սու՞ի թէլագը ետ թէֆ-
սիր օլունամազ։ Մէքթուպ աթիտէքի տիր.

« . . . էֆէնտի,

Իչ 'էօմրիւմտէ թէսատիֆ էթտիյիմ վագը՛ա-
լարտան՝ Քրիստոսըն թա՛լիմաթլարընըն տիւնեայը
թէգատտիւմ էթտիրմէքտէ օլտըղընը թէքզիպ է-
տէճէք մանթըգի պիր նէթիճէյէ վասլ օլմամըշըմ
տըր։ Պիլ՛աքս հալ ը հազըր մէպհէսի 'իլմի միւվա-
նէմսէյինէ մահսուս հէր պիր վագը՛ա սիա՞ռը-
նըզդա սուպուրթ պիր ճէվապ վէրմէքտէ տիր։

Պէն գաթի՛էն ինանըրըմ քի իւմմի պիր ֆէրտ
իչիւն Խրիսթիյան օլմագըզընն չօգ էֆզալիյէթլէրի
վար, խուսուսա 'ալէնի 'էօմրիւնտէ իման վէ ի՛-
թիգատընըն ճիտտիյէթինի պիլիֆի՛իլ իսպաթ տահի
էտէպիլիր իսէ։ Ամմա տիկէր թարաֆտան քէնտի
'ալէնի 'էօմրիւնիւն մու՛ամէլաթը սէօզլէրինէ
ույմայաճագ օլուր իսէ, մուվաֆֆագիյէթ միւ-
սապագասընտա նա՛իլ մէրամ օլամայաճագ տըր։

Հալ ը հազըրըն թիճարէթ, փօլիթիգա վէ պէյն
էլ միլէլ ումուրընտա Քրիստոսըն ֆիքըրինին տահա
զիյատէ հիւքմիքէրմա օլմագտա խոյինի լինքեար
էթմէք՝ խայր վէ քէրէմինի տա՛իմ վէ էպէտի թէ-
գատիւ միւնիւ թէչտիտ էտէն ֆէլսէֆէյի բէտտ
էթմէք տէմէք տիր։ Հէր եէրտէ, մէչղուլիյէթին
հէր չու՛պէլէրինտէ, Քրիստոսըն թա՛լիմաթընտա
պէյան օլունան ֆիքրի տիւնեանըն իչլէրի իւզէրին-
տէ նաֆըզ օլմագտա իոյի կէօրիւմէքտէ տիր։
Պա՛զէն թիճարէթ վէ փօլիթիգա 'էօմրիւմիւզտէ
չէրինի զիյատէ եէր թուլմագտա իոյինի զանն
էտէրիզ. ամմա պէն ասղուզ գանլըլըգլէ տիւչինէ-
ճէք օլուր իսէմ, անլայօրըմ քի անըն էօյլէ չօգ
հայըլմըչ կէօրիւնմէսի 'ումումի հախօտ ֆէրտի
խաթալարընն էյիլիք արսյան կէօզլէրէ տահա զիյա-
տէ չարփըզ մէյտանա չըգմասընտան տըր։

Ամէրիգանըն Խրիսթիյան կէնճլէրինէ սէլամ է-
տէրիմ, վէ կէրէք քէնտիլէրին վէ կէրէք սէվկիւլիւ
վաթանըմըզընն իֆլահ վէ պէրհօրատար օլմասը իչիւն
Քրիստոսըն թա՛լիմաթընտա սապիթ գալմալարընը
վէ քէնտի գալպլէրինի անըն բուհրընըն գուվվէթ վէ
թէ՞սիրիյլէ տօլտուրմալարընը թավսիյէ վէ արզու
էտէրիմ։ Ինթիրամաթը սամիմանէ վէ զայրի։»

«Քրիստէն Հէրալտ»տան մուգթէտա

ՓԷՆՆԻՑԱԹ

ԳՕԼԷՐԱ ՎԷ ԹԻՖՕ
(Մ. Մ՚Նաուհան)

(Մ. Ըհ.ըն Էրզրում վիլայէթինդէ մե+ընեպլերէ նազըրը)

2.

Ամէրիգանըն փէնսիլվանիա էյալէթինին փիլ-
մըթհ չէհրինտէ վուգու՛ պուլան Թիֆօ խասթա-
լըզընըն պա՛իս օլարագ մատտի զարար ու զիյան
պէրվէճհ աթի հիսապ օլունմըշ տըր. Իֆադաթ
պուլանլարըն խասթալըգլարը հէնկամընտա զայ՛
էթտիքլէրի մէսա՛ինին իւճբէթի 30,020 տօլար,
խասթալարըն պագըլըպ Թիմար էտիմէլէրի մէսա-
րիֆի իսէ 67,100 տօլար իտի։ Պու պիւթիւն զա-
րար ու զիյան Թիֆօտան Թուլթուլմըշ ընե+ պիր
քիմսէյինն նէճատէթինին չէհրին իչէճէք սուչունա
տիգգաթօզըլըգլէ գարըշմասը եիւզիւնտէն վագը՛
օլտու։ Տիկէր պիր վագը՛այը տահի զիքր էտէլիմ։

Պու Թիֆօ տէյիլ անճագ պաթագլըգ հիւմմա-
սը իտիյսէ տէ, սուչըն պու նէվ՛ միւսթէվլի 'իլ-
լէթլէր իլէ էն օզգը 'ալագա վէ միւնասէպէթինի
փէք գաթի՛ սուրէթտէ իսպաթ էտէր։ Ճէզա՛իր-
տէն իւչ սէֆինէ իլէ Մարսիլիայա 'ասքէր նագլ է-
տիլտի։ Ասքէրլէրին հէփսին տահի սէֆինէյէ կիր-
տիքլէրի զէման սահիաղլամ իտիլէր։ Պունլարտան
680ի իքի սէֆինէյէ բաքիպ օլմուշ օլտուղլարը
հալտէ արալարընտա Թէք պիր իսասթա պուլուն-
մայարագ լիմանա եէթիչտիւէր։ Իչլինճիւ սէֆի-
նէտէ պուլունան 120 'ասքէրտէն 13իւ եօլտա էօլ-
տիւէր վէ 98ի տահի պաթագ հիւմմասընա Թու-
Թուրմըշ օլարագ Մարսիլիայա կէլտիլէր։ Պու իւ-
չինճիւ սէֆինէնէնին 'ասքէրլէրինին սուչու պա-

թաղլըդ, կէօլէնմիշ պիր եէրտէն ալընմըշ իտի. տիկեր իքի սէֆինէլէրին սուլյու իսէ թէմիզ մէնպա'տան ալընմըշ իտի։ Սա'իր ճիհէթլէրտէ անլեր 'այնի հալտէ իտիլեր, եա'նի 'այնի թա'ամը եէտիլեր, 'այնի եօլճուլըզը իճրա էթտիլեր վէ սա'իրէ։ Իւչճիւ սէֆինէնէրին թա'իֆէլէրինտէն հիչ պիրիսի օլ խասթալըզա թուխթուլմատը։ Պունլարըն քէնտիլէրինէ մախսուս սագլը թէմիզ սուլարը վար իտի վէ հալընըզ անը գուլյանըրլար իտի։ Միւճառատէլէ գապուլ էթմէզ սուրէթտէ խասաթ օլունուլյոր քի, խասթալըզըն սիրայէթինին եէկեանէ վասըթասը սու իտի։

Պինլէրճէ սէնէլեր եվվել ատէմլէր պա թէճրիպէ սուլյըն պա'իս ի 'իլէթ խասսիյէթլէրի օլտըղընը վէ հաթթա գօլէրա վէ թիֆոնըն եայըլմասընա վասըթա իտիյինի անլամըշ իտիյսէլեր տէ, պուլաչըդ 'իլէթլէրին սէպէլպլերի սուլյըն հավի օլտըղը մուրասալըգար տէյիլ, անճագ ղայէթ իւլ ղայէ ուճագ հայվանճըղլար իտիքլէրինին խաթր ու խայալլարընան պիլէ կէչիրէմէզլեր իտի։ 1675տէ Չօլանտատա Լիվէյհակ մըւքէմմել հալէ կէթիրիլմիշ 'ատէսի ճամլար իչինտէ պիրինճի տէֆ'ա օլարագ սուտա վէ մուխթէլիֆ 'ուզվի մատտէլէրտէ միգրօպլար կէօրիւնճէ, ինսանլար թէտրիճէն չու ի'թիգատա կելտիլեր քի պուլաչըդ խասթալըզա սէպէպ օլանլար սուլյըն 'ուզվի փիսլիքլէրի տէյիլ, անճագ իչպու հուվէյնաթ տըրլար։ Ուզուն միւտտէթ տիւնեատա չու ի'թիգատա հիւքմֆէրմա իտի քի, պիւթիւն պու խուրտէպինի հայվանճըղլար ասըլ պօզուգ սուտան իւլերի կելիյօրլար իտի, նասըլ քի վագթը իւլէ սրչանլարըն, գուրթլարըն, գուրպաղլարըն վէ միւթէնէվվի' ուճագ հայվանլարըն տօղրուտան թօփրագտան եախօտ չամուրտան թէվելիւտ էյլէտիքլերի զանն օլունուր իտի։ Սփալանգազինին, Միւլլըն, Շրէօյտրըն, Հօֆմանըն, փասթէօրին վէ Թինտալըն մէչհուր թարիխի թէճրիպէլերի գաթ'ի սուրէթտէ խսպաթ էյլէտիլեր քի հայաթ անճագ մուգատտէմա մէվճուտ օլան պիր հայաթտան թէնասիւլ էտեր վէ հէր պիր խուրտէպին հայվանճըգ' փիսլիքտէն, սուտան, թօփրագտան եախօտ ճէմաատ պիր մատտէտէն իւլերի կելմէզ, վէ պինա"էն'ալէյհ գօլէրա եախօտ թիֆօ կիպի միւթէվվիւ պիր 'իլէթ պօզուգ սուտան իւլերի կելմէզ։ Զօգ գարիյէ վէ չէհրլեր սէնելեր վէ 'ասըրլարճա պիր կէօնէ 'իլէթէ տիւչար օլմայարագ ֆիլանճա մուրտար սուտան իչմիչլեր։ Հալպու քի հէր հանկի պիր եօլ իւլէ սուլյա գօլէրա եախօտ թիֆօ միգրօպլընըն իտիալը իւլէ գօլէրա եախօտ թիֆօ 'իլէթ ի միւթէվվիյէսինէ տիւչար օլմուչլար տըր։ 'Ուզվի մատտէլէր, եա'նի հայվանի վէ նէպաթի պօլ թօրթուլը հավի պիլճիւմլէ սուլար էնոքլերէ ասլա խասթալանտըրըճը պիր խասսիյէթէ մալիք տէյիլ տիրլեր, անճագ պուլաչըդ խասթալըզլարըն միգրօպլարընըն թիւրէյիպ չօզալմալարընա ղայէթ միւսա'իտ պիր մուհիթ վէ պօլ ղըտա թէտարիք էտերլեր։

Էկէր գօլէրա եախօտ թիֆօնըն մէնպա'ը ասլ իսէ թէմիզ օլմայան սու տէյիլ իսէ, օ թագտիրատէ պու նէվ' միգրօպլար անըն իչինէ նէ'րէտէն կիրիպ նէվ ու նէմա պուլույօրլար։ Նէ թօփրագ, նէ հավա, նէ տէ սու, գօլէրա եախօտ թիֆօ միգրօպլընըն մէ"վա ի ասլիսի տէյիլ տիրլեր։ Միլեոնլարճա միգրօպլար թօփրագ վէ սուտա եաչարլար. պունլար քէնտիլէրին վաթանլարը օլտըղընտան, խարիճէ օլան միգրօպլարըն կէլիպ տէ տէվամը սուրէթտէ քէնտիլէրին մէսքէնլերինտէ եէրլէշմէլերինէ միւսա'ատ էթմէզլեր։ Գօլէրա վէ թիֆօ միգրօպլարը սուտա նիսպէթէն ղայէթ գըսա պիր միւտտէթ եաչայապիլիրլեր, եէնի եէնի պուլաչմալար վագը' օլմազ իսէ, մըգտարլարը թէտրիճէն ազալըպ մահվ օլուրլար։ Անլեր ինսանլարըն պաղըրսադ վէ մի'տէսինտէ թիւրէյիպ, գուսունթու եախօտ նէճասէթի վասըթասըլմէ իչէճէք սուլա նագլ օլունուրլար։ Իչթէ գօլէրա վէ թիֆօ 'իլէթլէրինին եէկեանէ մէնպա'լարը պու տըր, եա'նի գօլէրայա թուխթուլմըշ քիմսէնին գուսունթըսը եախօտ նէճասէթի պու խասթալըզլարըն միգրօպլարընըն սուլա խահալընը վէ պու վէճհլէ միւսթէվվի 'իլէթին ինթիչարընին եէկեանէ վասըթասը տըր։

Սու՝ կէրչի գօլէրա վէ թիֆօ 'իլէթլէրինին սիրայէթինին պաչըճա վասըթասը իսէ տէ, եէկեանէ վասըթասը տէյիլ տիր։ Սինէքլեր գօլէրայա թուխթուլմըշ քիմսէնին գուսունթըսը եախօտ նէճասէթի իւզէրինէ գօնուպ գօլէրա եախօտ թիֆօ միգրօպլարընը պիր եօլ իւլէ եէմիչ եախօտ անլերի գանատլարը եախօտ այագլարը իւզէրինէ ալմըշ օլապիլիրլեր։ Պա'տէհու անլեր մէյվէ, թաթլը, եախօտ սա"իր եէյէճէք եախօտ իչէճէք մատտէ իւզէրինէ գօնուպ, ալմըշ օլտուգլարը խասթալըզ միգրօպլարընը պու մատտէլէրէ նագլ էտէպիլիրլեր վէ պու կիպի վասըթալարլա 'իլէթ ի միւթէվվիյէնին թէվսի' ի տա"իրէ ի սիրայէթինէ եարտըմ էտէպիլիրլեր։ Պիր սինէյէ միգրօպ եէտիրերէք 24 սա'աթ սօնրա անըն մի'տէսինի աչըպ միգրօպը օրատտա սաղ պուլմալուլար։ Միգրօպըն եայըլմասընտա սինէյին տախլ ու իչ իրաքը իսպաթ օլունմըշ տըր։ Շիւպհէ եօգ տըր քի գօլէրանըն եայըլմասընտա տախի անըն տախլ ու իչթիրաքը վար տըր։ Միգրօպը սուլյըն մէյվէ, էքմէք իւզէրինէ սէրիիլմէսի

եախօտ սիւտէ գարըշմասը, անլէրի եէյէնլէրէ խասթալըղը մուհադդադ սուրէթտէ նադլ էտէպիլիր։ Գօլէրա վէ թիֆօ ’իլլէթ ի միւսթէվիյէլէրինին սիրայէթինին նէկհանէ էսասի ՚վասըթասը պիլգի՛իլ սու տըր, եա՛նի գօլէրայա թուրթուլմուշ պիր քիմասէնին միգրօպլարընը գուսունթու, նէճասէթ եախօտ սա՛իր պիր վասըթա իլէ քէնտի իչինէ ալան սու տըր, Պունա պինա՛էն իչէճէք սույու պուլաչմադլըգտան մուհաֆազա էթտիյիմիզ հալտէ, գօլէրա վէ թիֆօ խասթալըգլարընին մէմլէքէթիմիզտէ արթըգ եայըլամայաճադլարընա քիւլիյէն էմին օլապիլիրիզ, նիհայէթիմ անլէր թասգիյէ էտիճի սու խազինէլէրի վէ իչինէ պիր չէյ կէչմէզ պօրուլար վասըթասըյլէ քէնտի սէքէնէսինին սույընը թէվզի՛ էտէն չէհրլեր եախօտ մէմլէքէթլէրտէ ինթիչար էտէմէզլէր։

Սու թէվզի՛աթընա մախսուս պու կիպի հըգդ ը սըհհէ վասըթալարընա մալիք օլմայան վէ պէլքի տէ տահա ուզուն սէնէլէր մալիք օլմայաճադ օլան վէ իւսթիւ էօրթիւք եախօտ այըդ չայլարընն լաղըմլար վասըթասըյլէ իֆսատ օլունապիլտիքլէրի վէ գօլէրա եախօտ թիֆօտան թուրթուլմուշ պիր քիմասէնին նիհասէթի տէրհալ թաթհիր վէ տէզէնֆէքթէ էտիլմէյէն, պէլէտիյէլէրի սօգագլարտա մաթլուպ թանզիֆաթ վէ թաթհիրաթը իճրա էթմէյէն թիւրքիատա պու կիպի ղայր ի միւսա՛իտ ահվալտա պիւէ իճրա օլունան՝ էն գօլայ վասըթալար իլէ գօլէրա եախօտ թիֆօ խասթալըգընտան մասուն գալընապիլինի՛ր մի։ Էվվէթ, մուհադդադ սուրէթտէ պու միւմքին տիր։ Վէ լաքին պու վասըթալարը նազար ը ի՛թիպարա ալմադտան էվվէլ, միգրօպլարընն թիւրէյիպ եայըլմալարընա հաքիմ օլան ղայէթ մուհիմմ հալ ու չարթլարա վագըֆ օլմադ լազըմ տըր։

Իպահաի ը պէրնէէօլճէէյ. Գաթի՛ւ սուրէթտէ միւսապէթ պիր հադիգաթ տըր քի պագթէրիա թէսմիյէ օլունան խուրտէպինի հայվանճըգլար տըր քի ինսանի վէ հայվանի հէր նէվ՛ պուլայըդ խասթալըգլարա պա՛իս օլույօրլար, վէ սու եախօտ միւզահարէֆաթ եախօտ սօգագընը պիլճիւմլէ սիւրիրինութիւլերի քէնտիլէրտէ հէր հանկը նէվ՛տէն պուլաչընդ խասթալըդ միգրօպը պուլունմազ վէ թիւրքմէդ իսէ, օլ խասթալըդը ասլա թէվլիտ էտէմէզլէր, վէ հէր նէվ՛ ճարի խասթալըդ եախօտ՛իլլէթ ի միւսթէվլիյէ միգրօպլարընն խուսուսի պիր նէվ՛ինին գա՛ալիյէթի նէթիճէսի տիր, վէ ՚այի նէվ՛տէն հայվանաթ եախօտ նէպաթաթ պուլունտրդը կիպի քէսիր իւլ էնվա՛ վէ քէսիր իւլ էճնաս միգրօպլար տախի վար տըր։ Իմտի գօլէրա վէ թիֆօ հագգընտա մու՛այէնէ պիր ֆիքր թէչքիլ էթմէք իչին միգրօպլարընն հայաթլարընն գա՛ալիյէթլէրինէ վէ անլէրին թիւրէմէյինի իտարէ էտէն ահվալա տա՛իր ագալլի մա՛լիւմաթ ը իպթիտա՛իյէյէ մալիք օլմադ զարուրի տիր։ Պագթէրիօլօժիգի պու նէվ՛ ՚ամէլի էն պէօյիւք էհէմմիյէթի հա՛իդ մա՛լիւմաթլարտան մէվզու՛ ը պահսըմըզ իւլ էն սըդը միէնաէպաթտա պուլունանլարը պու պէնտտէ իճմալ էտէրիմ։

Պաթնէբիօլաբընն ֆենղէ՛ է զու՛հուրը։ Պագթէրիալար նէպաթաթ վէ հայվանաթ խաթթ ը հուտուտլարը արասընտա պուլունան զայէթ իւլ զայէ ուճագ հայվանճըգլար տըր։ Անլէրին մէնղէ՛ ի զուհուրը ’իլմ իւլ արզա մախսուս զայէթ գատիմ տէվրլէրտէ եաչայան նէպաթաթ վէ հայվանաթընն միւթէհաճճիր ասար ը պագթէրիալարընն միւսթէհաս հիւճրէլէրի պուլունուբ քի պունլարտան պա՛զըլարը էլեէվմ մէվճուտ օլան պագթէրիալարա զայէթլէ միւչապիհ տիրլէր։

’Իլմ իւլ արզ պիզէ վագթը իւլ եաչայըպ մանվ ու միւնգարիզ օլմուշ օլան, վէ եախօտ հիսապսըզ թէնասուխաթ իչինտէն կիտէրէք չիմիքի հալլերինէ կէլմիշ օլան նէպաթաթ վէ հայվանաթընն հիսապսըզ էնվա՛ընը ’արզ էտէր։ Վէ լաքին ’իլմ իւլարզ տէվրլէրինտէ պագթէրիալարընն տիւչար օլտըղը հավէլանի թէպէտտիւլաթ խուսուսընտա հիչ պիր չէյ պիլմէխիյիմիզ կիպի, ’ասրլարճա միւտտէթ էվվէլ եաչայըպ րու ի զէմինտէն մահվ ու զա՛իլ օլմուշ օլան նէվ՛լէրի խուսուսընտա տախի հիչ պիր մա՛լիւմաթըմըզ եոգ տըր։ Անճագ չու գատարընը պիլիրիզ ք ի էլեէվմ պունլարընն միւթէ՛ատտիտ էնվա՛ը եաչամագտա վէ ըրմագլարը վէ տէրեայը, թօփրաղը վէ հավայը, հէր եէրի տօլտուրմագտա տըրլար, վէ պունլար չէքլ ու ճէսամէթճէ եէքտիկէրինտէն ֆարգլը օլտրգտան մա՛տա, հաթթա հասըլ էյլէտիքլէրի մահսուլաթ ը քիմեէվիյէյէրի իւլ տախի թէխալիւֆ էտէրլէր, վէ պիւթիւն տիւնեա իւզէրինտէ հայաթընն մէվճուտիյէթի իպու խուրտէպինի հայվանճըգլարընն կէօնակեօ գա՛ալիյէթլէրինէ վապէսթէ տիր։

Ճէսամէն, նէչվ ա՛նմա. Միւխթէլիֆ նէվ՛տէն միգրօպլար արասընտա ’ազիմ ֆարգլար վար տըր։ Թօփլու չէքլինտէքի պագթէրիալարընն վասաթ գուրթրու թագրիպէն $\frac{1}{25000}$ փարմագ իսէ տէ, $\frac{1}{50000}$ գուրթրլըլարը տախի փէք չօգ տըր։ Գաղիպ չէքլինտէ օլանլար (ձողիկաձեւ) ’ալէլ ’ումում

տահա ուզուն տըրլար։ Պիլա չիւպհէ օ գատար խուրտէ պագթէրիալար վար տրր քի էն գուվվէթ-լի խուրտէպին իլէ պիլէ կէօրիւնէմէզլէր։

Ամթոհէքի իզահաթլա խուրտէպինի պագթէ-րիալար խուսուսընտա պիր ֆիքր թէչքիլ էտէպի-լիրիզ։ Հիսապ օլունմըշ տըր քի պիր միւքէ'ապ միլիմէթրօլըգ մէսաֆէտէ 250 միլեօն պագթէրիա տօլտըրըլա պիլիր։ Պիր միւքէ'ապ մէթրօլըգ տէյիլ անճագ պին տէֆ'ա տահա ուֆագ պիր գըթաատա-քի գապ իչինտէ 250 միլեօն պագթէրիա իսքեան էտէպիլիրիզ։ Վէ պիր միւքէ'ապ միլիմէթրօ կէ-նիչիչինտէքի պիր տիւնեայա թօփլանմըշ օլան իչ-պու միլեօնլարճա պագթէրիալար նէ գատար ա-ղըր կէլիրլէր տէյիս զանն էտէրսինիզ. պէյ ֆիլ-չըֆան ղիյատէ տէյիլ։ Պու գատար ուֆագ օլ-մագլէ պէրապէր պագթէրիալար ինանըլմազ տէրէ-ճէտէ սիւր'աթլէ նէչվ ու նէմալարը իլէ միւսա'իտ հալար թահթընտա ազ վագթտան ղայէթ պէօյիւք քիւթլէյէրէ պալիղ օլուրլար։

Պագթէրիալարտա էրքէք վէ տիչի պուլունմա-յըշ անճագ հէր պիր պագթէրիա մու'այհէն պէօ-յիւքլիյէ եէթիչտիքտէն սօնրա իքիյէ պէօլիւնէրէք պու վէճհլէ իքի պագթէրիա թէվլիտ էտէր։ Պու թագսիմ նիսպէթէն ղայէթ գըսա պիր վագթտա, եա'նի 20-30 տագիգատա վուգու' պուլուր։ Էկէր թէք պիր պագթէրիա եարըմ սա'աթտան իքիյէ պէօլիւնիւր, վէ էրթէսի եարըմ սա'աթտա պու իքի տէօրտէ թէհավվիւլ էտէր, վէ պիր կիւն պիր տիւվիյէ պէօյլէ տէվամ էտէճէք օլուրսա, պու թէք պիր պագթէրիա պէյ կիւնէ նէ գատար պագթէ-րիա նէյսի հասըլ էտէր, պիլիօրմիսինիզ. — 280,000,000։ Ֆի'իլիյաթտա ասլա պու գատար չափուգ թիւրէմէ վագը' օլմազ, զիրա պագթէրիալարտան չօզը էօյլէրէք ղըտա տախի թիւքէնիր։

Գօյէրա պագթէրիասը նիսպէթէն ղայէթ չա-փուգ թէքէսսիւր էթախիւնտէն ինանմը տէրհալ պուլաշընրըր։ Թիֆօ միգրօպը տահա եավաչ նէչվ ու նէմա պուլուր, վէրեմ 'իլէթի իսկ ղայէթլէ եավաչ պէօյիւր։ Իչթէ պիր վէրէմլինին սէնէ-լէրճէ միւտաէթ եաչայապիլմէսինին սէպէպի պու տըր։ Վէ 'իլէթին տէվրէ ի իպթիտա"իյէլէրինտէ թէտավի էտիլճէէք օլուրսա, չիֆա պուլապիլիր։ Գօյէրա իսկ միւսապը պիր գաչ կիւնտէն ալըր կէօթիւրիւր։ Գօյէրայա թուրթուլան պիր քիմսէնին մէմիչհանէյէ տէօքտիւյի փիրինճ բէնկինտէքի նէ-ճասէթի հագիգաթտա սայըսըզ հիսապսըզ պագ-թէրիալարըն պիր մէճմու'ը տըր քի պունլար միւ-սապըն մի'տէ վէ պաղըրսագլարընտա ղայէթ ազ պիր միւտաէթ իչինտէ թէօրէմիչլէր տիր։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ԱԼՄԱՆԻԱՆԸՆ ՄԻԻՍԹԷՄԼԷՔԱԹ ԳՕՆԿՐԷՍԻ

(Փրօֆ. Ց. Ց. Մանդաճեան, Պերլին)

Հոկտ. 6տան 8է գատար Պէրլինտէ փարլամէնթ սէրայընըն մութանթան տա"իրէլէրինտէ Ալմանիա-նըն իւչիւնճիւ միւսթէմլէքաթ գօնկրէսի թէճէմ-միւ' էյլէտի։ Իչպու գօնկրէս պէչ սէնէտէ պիր տէֆ'ա Պէրլինտէ միւզաքէրաթտա պուլունուպ՝ միւնգասիմ օլտուղը եէտի չու'պէլէրտէ միւսթէմ-լէքաթըն սիյասի, թիւճճարի, 'իլմի վէ ախլագի հալէրինի թէֆէքքիւր վէ իսլահը իչիւն լազըմ կէ-լէն չարէլէրէ թէչէպպիւս էմէլինտէ պուլունուր։ Ա-եոպէք մուխպիրի սըֆէթիյէ տուխուլա մէ"-զունիյէթ էտինիպ, խայը մէճլիսլէրտէ պուլունմա-յա վէ ախէր գավմար հագգընտա Ալմանլարըն նէ տիւրլիւ թէչէպպիւսաթտա պուլունտըգլարընը ի-չինէմէք ֆուրսաթընա նա"իլ օլտուգ։ Ճիւմլէ միւզա-քէրաթտա պուլունմագ գապիլ օլմատըգտան մա'տա, հէփսինի զիքր էմէլէք տախի գարիյունը թա'ճիզ է-տէճէյինտէն, սաթ պա'զը'ումումինօգթալար հագ-գընտա մա'լիւմաթ վէրէճէյիզ։

Պիզմարգըն կիւնիւնտէն պէրու Ալմանիա խա-րիճի ախզ ու ի'թա իչիւն մահալ վէ միւչթէրէի ա-րամագտա պուլունմըշ տըր։ Պիր չօգ տիյարլար-տա Ալման մալլարը ի'թիպար գազանմըշլար, վէ փիաչատա էհէմմիյէթլի մէվգի' թուրթուլօրլար, լա-քին կէրէք տահա զիյատէ մալ սարֆ էտէպիլմէք, կէրէք էշնա ու էմթը'ա իչիւն խարիճի քէրասթէլէրի տահա զիյատէ սուհուլէթլէ էլտէ էտէպիլմէք իչիւն միւսթէմլէքաթըն իգթիզասը չէտիէն հիսա օլուն-մուշ իտի։ Ինկիլիթէրրա, Հօլանտա վէ պա'զը պաշ-գա տէվլէթլէր պու խուսուստա էրճէ տավրան-մըշ օլարագ, եէնի իւէրի կէլէն տիյարլարա չօգ ֆուրսաթ պրագմամըշլար իտի։ Պու սէպէպտէն Ալմանիա նէ կէնիչ միւսթէմլէքաթ էտինէ պիլիր, նէ տէ էտինտիքլէրինտէն չօգ մէնֆա'աթ կէօրէպի-լիր իտի։ Պունտան 15 – 20 սէնէ էվվէլ Ալման միւսթէմլէքաթը՝ քէյֆ իչիւն պէօլէնիլիպ սահի-պինին քէսէսինտէն եէյէն աթլար կիպի իտիլէր։ Վէ փարլամէնթտէ թէքրար պէ թէքրար անլէրի քիւլհէյէն թէրք էթմէքլիք խուսուսընտա թէքլիֆ-լէր իչտիրիր իտի։ Շիմտի իսկ պու թէչէքքիւլէր էքսիլմիչ վէ միւսթէմլէքաթ իչէ եարամայա պաշ-լամըշ տըր։ Կէրէք չարդի վէ զարպի Աֆրիգատա, կէրէք եէնի Կինէա ճիհէթլէրինտէ պիր չօգ զըրա-'աթ մէրքէզլէրի քիւչատ օլունմուշ վէ 126 ֆարգը

չիրքէթլէր թարաֆընտան կէրէք 'իլմի կէրէք 'ամէլի վասիթալար գուլլանըլմըշ վէ նէթիճէլէրի հիսա օլունմայա պաշլամըշ տըր։ 15 – 20 սէնէ ադատմ միւսթէմլէքեաթի մէս'էլէսի ըշգաթի իլէ եա տա իսթինդա իլէ զիքր օլունմադատա իքէն, պու տէֆ'ա իճթիմա' էյլէյշն մէճլիստէ կէրէք Ալմանիատան կէրէք խարիճտէն ճէմ'ան 1630 քիշի մէվճուտ օլուպ մէվզու'ը պահա օլան մէս'էլէլէրտէ նէ տէրէճէ պէօյիւք իչթիրաք ը հիսա թաշընմադատա օլտուգլարընը պէյան էթմիշէր։ 1904ատ Ալմանիատան միւսթէմլէքեաթի իխրաճ օլունան էմթ'ա ի թիւճճարիյէնին գըյմէթի անճագ 1,123,000 Օ. Լ. իքէն, 1909 տա 2,035,000 Օ. Լ. օլմուշ տըր. վէ միւսթէմլէքեաթտան Ալմանիայա իխթալ օլունան էչհանըն գըյմէթի 'այնի միւտաէթտէ 110,000 Օ. Լ.տան 470 000 Օ. Լ.ա չըգմըշ տըր։ Միւսթէմլէքեաթտա զէր' օլունապիլէն նէպաթաթ նէվ'լէրինին վէ իւէրի կէլէպիլէն հայվանաթըն թէֆթիչի վէ իսլահը իչիւն Ալմանիատա մէվճուտ զըրա'աթ մէքթէպլէրինտէ վէ թէհարրի վէ քէչֆիյաթ տա'իրէլէրինտէ, ճէմ'ան 91 ֆընդըգը մահալլէրտէ թէճրիպէլէր իճրա օլունտըգտան մա'տա, Գամէրուն, Թօկօ, Տարէսալամ վէ եէնի Կինէա կիպի մահալլէրտէ տախի քէչֆիյաթ մէրքէզլէրի վէ նիւմունէ չիֆթլիքլէրի թէ"սիս օլունարագ, հէր պիր իգլիմէ եարայան նէվ'լէրի պուլմայա վէ իսլահ էթմէյէ չալըշըյօրլար։ Պու զայրէթին նէթիճէսի օլարագ Մըսըր տարըսը, փամուգ, գագաօ, գահվէ, թիւթիւն, զէյթուն վէ վէ սա'իրէ չօգ մահալլէրէ իխթալ օլունմըշ վէ էյի մահսուլ վէրմէյէ պաշլամըշ տըր։ Պա'զը նէպաթաթ նէվ'լէրինին թօխումլարընը եախօտ ֆիտանլարընը հաթթա Պէրլինտէ պիւէ չօղալտըպ վէ իսլահ էտիպ պինլէրճէ ֆիտանլար թէտարիք էթտիքտէն սօնրա, մէճճանէն կէօնտէրէրէք թէվզի' էտիյօրլար։

Զըրա'աթ մահսուլընտան մա'տա պիր չօգ մահալլէրտէն մա'տէնիյաթ տախի չըգարըլըպ իխրաճ օլունմադատա տըր։ Սօն սէնէլէրտէ ալթուն վէ էլմաս կիպի զըյմէթլի նէսնէլէր տախի էհէմմիյէթլի պիր մըգտարտա պուլունմըշ տըր։

Միւսթէմլէքեաթըն ահվալընը իսլահ էթմէք մէս"էլէսիյէ անլէրին սիյասի վէ ախլագի հալը տախի սըզը 'ալագատա պուլունտըղընտան, պու պապտէ տախի չօգ միւզաքէրէլէր վուգու' պուլտու։ Վահչի նամըյլէ եատ օլունան Աֆրիգա գավմլարընընն էքսէրիյա աղ չօգ մէտէնի իհթիլէրի եախօտ մէտէնիյէթէ գօլայճա տախիլ օլապիլտիքլէրի զիքր ու թա'րիֆ օլունտու։ Օլ գավմլարըն ճիւմլէսինի տէ ատէմ կիպի թէրպիյէ էտէր, ատէմ եէրինէ գօր վէ էօյլէճէ անլէր իլէ մու'ամէլէ էտէրսէք, մէտէնիյէթի փէք թէզ իւէրի կէօթիւրէ պիւիրիշ տէնիլտի։ Պու խուսուսատա կէրէք Փրօթէսթան կէրէք Գաթօլիք միսիօներլէրին Աֆրիգատա նէ պէօյիւք խրատմէթլէր իճա էթմիշ վէ էթմէքտէ օլտուգլարընը իչթիմէք փէք իսօչ իտի, վէ պու չէհատէթի միսիօներլէր տէյիլ, իլլա միսիօներ մէյլ ու ֆիքրինտէն փէք պա'իտ պուլունան սըրֆ 'իլմ վէ սիյասիյաթ թարաֆտարլարը ազգընտան տույմագ անա պիր տէրճէճ տահա զիյատէ թագվիյէթ վէրմէքտէ իտի։ Պիր թարաֆտան' 'էօմրիւնիւն պէօյիւք պիր գըսմընը Աֆրիգատա կէչիրմիշ օլան պիր միսիօներ' Աֆրիգալըլար պէնիմ պիրատլըէրիմ տիր, տէյօր, տիկէր թարաֆտան հիւքիւմէթ մէ"մուրլարընտան պիրի պիրատլըիք ֆիքրինէ թագվիյէթ վէրմէք կէրէք իտիյինտէն պահա էտիյօր։

Մէզհէպի ճիհէթլէ Սահտուիչ ատալարընտա պուլունան քիչիւք պիր ինկլիզ միւսթէմլէքեաթընն նիւմունէսի թավսիյէ օլունտու։ Օրատա Փրօթէսթան Գաթօլիք վէ Միւսլիմ էհալի պուլունուպ, տա'իմ պիրպիրլէրիյլէ միւնազա'ա էտէրլէր իտի։ Շիմտիքի վալի պու իւչ մէզհէպլէրէ պիրէր սիյասի տա"իրէ թա'նին էտէրէք պէհէրինին օլ տա"իրէ տախիլինտէ հիւքմֆէրմա օլմասընը լազքին խարիճէ թէսալլութ էթմէմէսինի գանուն էթմիշ տիր։ Զաթէն Փրօթէսթան վէ Գաթօլիք միսիօներլէր էքսէրիա ֆարգը մէրքէզլէրտէ չալըշմադատա տըրլար։ Պու ուսուլա տահա զիյատէ թագվիյէթ վէրիլճէճէք տիր։ Պաշգա մէզհէպլէրէ տախի գուվվէթլի պուլունտուգլարը մահալլէրտէ հուտուտ թա'նին օլունմասը արզու օլունտու։

Ալմանլարընն Պաղտատ չմէնտըֆէրիյլէ օլան թիճարէթի 'այագալարը տախի պիր մէգաէյէ մատտէ օլաճագ իտի, լաքին թէ"էսիւֆ էտէրիզ քի, մէգաէյի թագտիմ էտէճէք օլան էֆէնտիներին խանէսինտէ նակէհան պիր վէֆաթ վուգու' պուլուպ, փրօկրամ պօզուլտու։

Պու իճթիմա'լարտա պուլունա պիլտիխիմիզտէն տօլայը մէյնուն օլտուգտան մա'տա չու հիսսիյաթը տախի պէրապէր կէօթիւրտուք քի 'իլմ, սիյասէթ, թիճարէթ վէ մէզհէպ պիրպիրլէրինէ միւհիմճ ըրլար, վէ պիրինին էյի թէգաատիւմ էտէպիլմէսի իչիւն տիկէրլէրին իհմալ օլունմասը լազըմ կէլմէյիպ, պէր'աքս ճիւմլէսինին պիլ իթթիֆագ զայրէթլէրի էլզէմ տիր։

ԿԷՆՃԼԷՐ ՎԷ ԹԷ"ԷՀՀԻԻԼ ՄԷՍ'ԷԼԷՍԻ
(Ն. Կէ-ղելէճեան Գահէրէ)

1.

Մէչրութիյէթին թէ"սիսի իւէ տիյարըմըզդըն գափուլարընըն 'ալէմի մէտէնիյէթէ քիւչատ էտիմէսի, պիհագդըն պիլճիւմլէ էվլատ ը վաթանը մէսրուր էյլէմիշ, վէ անլէրին գալալէրինի միւսթագպէլ հագգընտա էյի իւմիտլէր իւէ տօլտուրմըշ տըր։

վէ ֆիլվազը՝ հալը հազբրա պագտրղըմըզտա պու իւմիտլէրին պիւսպիւթիւն պօչա չըգմըշ օլմայըպ, մէ՞մուլ օլունան սէմէրաթ ը հասանէտէն պա՛զըլարընը կէօնէնմէյէ պաչլամըշ օլտուղուսմըզը միւչահէտ էյլէմէքտէ իզ։ Լաքին չու տախի պիր վագը՛ա տըր քի, մէչրութիյէթին վէ հուրրիյէթին իզլէրի արգասընտան զարպըն մէտէնիյէթի իլէ պէրապէր, զարպ էհալիսինին նինչէ՝ատաթ ը մէչ-՞ուսմէլէրի տախի սէվիչէրէք էհալիմիզ արասընտա իչղալ ը մէվզը վէ իֆրա ի նուֆուզ էյլէմէյէ պաչլամըշ տըրլար։ Պունլար արասընտա էն մուզիրր վէ մէնֆուր օլանը, տիյարըմըզդա սօսիալիսթլէր վասըթասըյէ իտխալ էտիմէքտէ օլուպ, էլան Ֆրանսանընն հայաթ ը միլլիյէսինի թէհտիտ էտէն մէ՞էլէ, հանի կէնճլէրին ըէ՞էհհ-ըէն սոնթ ը նալըզ էյլէճելէլ մէ՞էլէսի տիր։ Ա՞իլէ՝էօմրիւնիւ մուգատտես կէօզէթմէյէրէք, անա գարչը նագզ ը հիւրմէթտ պուլունմագ վէ ազատ մուհապպէթ մէսլէքինէ սալիք օլմագ՝ատրըն մօտասը հիւքմիւնէ կէչմէքտէ տիր։ Պէչ սէնէլիք պիր դայպուպէթտէն սօնրա, եագընլարտա տիյարըմըզդա վէ վաթանըմըզդա՝ավաէթ էյլէտիյիմիզտէ իչպու՝ատէթ ի մագպուլ էնին օրատա իֆրա ի նուֆուզ էյլէմէյէ պաչլամըշ օլոզընը էսէֆ իլէ միւչահէտ էյլէտիք։

Սալթ էվրօփա գըթ՛ատընտան րէսմէն սօսիալիսթ թանըլանլարըն՝ատէտի իչ միկեօնը միւթէճավիզ օլուպ, անլէր պու գա՛իտէյէ կէօրէ եաչամագտա վէ հուրրիյէթ ի չահսիյէ նամ ը միւսթէ՝արը ալթընտա անը թա՛միմէ սա՛յ էյլէմէքտէ տիրլեր։ Րէսմէն սօսիալիսթ թանըլմայընպ եէնի՝այնի մէսլէյէ սալիք օլանլարըն՝ատէտի իսէ եօգաըրտա զիքր էյլէտիյիմիզ բագամտան գաթպէ գաթ զիյատէ օլտա կէրէք տիր։ Պու մագուլէ քիմսէլէր իլէ ազ չօգ իսթիքլաթտա պուլունընպ անլէրին էֆքեար վէ սա՛իգալարընա վագըֆ օլանլար իչինի, սայրտա պու գատար չօգ քիմսէլէրին պիլա փէրվա պու մէսլէյէ սալիք օլտըգլարընը խայալ էթմէք պիլէ մուճթիպ ի էսէֆ պիր քէյֆիյէթ տիր։ Պու միւնասէպէթլէ թէ՛էհհիւլտէն քէֆֆ ի նէտ էտէն կէնճլէրին պիզէ մա՛լիւմ օլան պա՛զը սա՛իգալարընը զիքր էթմէք իսթէրիզ։

Ա. Իէրէնոպէ կէ՞ճլէ-էպէն ֆօրնօլմէ պըր։ Մէնտէնիյէթին թէրագզընը իւլէ իւսթիյաճաթընն քէմմիյէթ վէ քէյֆիյէթի խայլուճէ թէզայիւտ վէ թէպէտտիւլ էյլէմիշ տիր։ Խուսուսա թա՛իֆէ ի նիսասընն մօտափէրէսթլիյի պիհիսապ քիւլֆէթ վէ մէսարիֆէ եօլ աչմըշ տըր։ Շէօյլէ քի թէ՛էհհիւլ էթմէք քէսէնին աղընընը կէնիչճէ աչմագ տէմէք տիր։ Պու սէպէպտէն պաչգալար իչինէ սարֆ էյլէմէյէ ալըշմըշ օլան կէնճլէր, գազանճլարընը քէյֆէֆ մահէչա քէնտի նէֆսլէրի իչինէ սարֆ էյլէմէքլիյի, պու քիւլֆէթ վէ մէսարիֆի տէր՛իհտէ էյլէմէքլիյի թէրճիհ էթմէքտէ տիրլեր։

Բ. Ա՞իլէ էօմրէ-նէ մախսուս օլան ֆօւլէլաիպան ֆօրնօ-լմէ պըր՝ Ա՞իլէ էօմրիւ միւչքիլաթ վէ մէս՞ուլիյէթլերը իլէ տօղու օլան պիր էօմր տիր։ Էվվելճէ կէնճ սալթ քէնտիսի իչինէ մէս՞ուլ իքէն չիմտի պաչգալար իչինէ տախի մէս՞ուլ օլաճագ տըր։ Պունտան մա՛տա վուգու՛ը մէչհուզ օլան ա-տէմի իմթիհաճլար, խասթալըգլար, չօլուզ չօճուգլարըն զահմէթի վէ էմսալի զա՞իլէլեր անըն հուրրիյէթինի էլինտէն ալաճագլար։ Իչթէ հէման պու միւչքիլաթ սէպէպլինտէն տիր քի, նինչէ կէնճլէր սալթ քէնտի նէֆսլէրի իչինէ մէս՞ուլ օլուպ, իսթէտիքլերի վագըթտա իսթէտիքլերի մահալէ կիտ ը ազատճասընա իմրար ը՝էօմր էյլէմէյի, ՞ա՞իլէ՝էօմրիւնիւն մէրպուԹիյէթ վէ մահրումիյէթինէ պիթթէրճիհ թէ՛էհհիւլտէն կէրի տուրուչյօրլար։

Գ. Հօ-ըէ՞ը չէհվանիյէլէրինէ կէնէչ ֆէյման վէրմէ+ պէր։ Պու անլէրին էն՝ապէս վէ պա՛իս ի՝ար ու խաճլէթ օլան սա՞իգալարընտան պիրիսի տիր։ Զօգ տէֆ՛ա պիլա հիճապ պու կիպիլէրին էթտիքլերի չէհատէթէ նագարէն, անլեր քէնտի հուզուզաթ ը նէֆսանիյէլէրինին իգնա՛ը իչինէ պիր ֆէրտէ մէրպուԹ օլմագ իսթէմէյիպ, թէնէվվիւ՛ խաթրը իչինէ պիրտէն զիյատէ ֆէրտլէր իլէ՝ալագա էյլէմէք իսթէյօրլար։ Անըն իչինէ ֆամիլեանընն տար հուսուսընտան տըշարը չըգըպ ֆէսատ՝ալէմինին վասի՛ մէյտանընտա զէվգեապ օլմագ իւզրէ թէ՞էհհիւլտէն իճթինապ էտիյօրլար։

Պու սա՞իգալար իւլէ եաչայան քիմսէլէր, պէքեարըզդ՝էօմրիւնիւ եաչանըլաճագ էն քեամիլ՝էօմր տէյիւ վանն էտիյօրլար, ֆագաթ պիզիմ նագարըմըզդա սըրֆնէֆսփէրէսթլիքտէն վէ չէհվէթփէրէսթլիքտէն՝իպարէթ օլան պիր՝էօմր տիր։ Անլերին՝էօմրիւնիւ պիր ազ եագընտան միւթալա՛ա էյլէտիյիմիզտէ, օլ իւմիտլերինին քիւլիյէն պօչա չըգմըշ օլտըգընը վէ պիր թարաֆտան գազանճագլարընը մէ՞մուլ էտէր իքէն, տիկեր թարաֆտան զայ՛ էյլէմէքտէ օլտըգլարընը կէօրիւյօրըզ։ Անլերին զարարտիտէ օլտըգլարը չու պիր դայ՝ նօգթալարը զիքր էթմէք իսթէրիզ։

Էվվելճ, ՞ա՞իլէ՝էօմրիւնէ-ա՛ա՛պէրինպէն մահրում եուլեյօրլար։ Անլեր մէչղուլիյէթ ի եէվմիյէլերինէ-խիթամ վերտիքտէն սօնրա կէլիպ իսթիրահաթ էտէճէքլերի պիր խանէտէն, աճլըգլարընը տէֆ՛ էտէճէք լէզիզ թա՛ամլարտան, քէնտիլերի ճանտան սէվիպ դայըրան վէ թալիֆիֆ էտէն պիր

րէֆիգէտէն, քէնտիլէրին հէր տէրտինի ուննութ-
տուբան խօշ միւսահապէթլէրտէն վէ 'ա'իլէնին
մուհապպէթլէ ըսընմըշ օլան քիւրէ ի հավաստն-
տան մահրում տրրլար։ Շու հալտէ անլէր կա
քէնտի իմթիյար վալիտէյէրինէ վէ պէտպախթ հէմ-
չիրէյէրինէ պիր պարը կիրան օլաճաղլար վէ կա
տա տէրսերի տօլաշըպ քէնտի բահաթլարընը գահ-
վէխանէյէրտէ վէ պիրախանէյէրտէ արայաճաղլար։

Սանէն, «էլհամտուլիլլահ ֆէ+ըէյէլէրինէ ղա' էհէյըլըբ։ Ան-
լէր թէ"էհհիւլ էթմիշ օլսա իտիլէր, 'էօմր արգա-
տաշլարընըն հիսսէսինէ տիւշէճէք օլան նիչէ ֆարզ-
լարը չիմտի քէնտիլէրի եավիմաղա մէճմուա օլ-
տուգլարընտան, տա"իմա ֆիքրլէրի էնվա'ի մատ-
տէլէր իլէ տօլու օլուբ։ Վէ եախօտ մուհապպէթ-
լէրինի պիր մէրքէզէ բապթ էյլէմէք իսթէմէյիպ,
անը պիր կա տիկէր մէրքէզէ չէվիրտիքլէրի սէ-
պէպտէն, տօյմագ պիւմէզ օլան իչթիհալարընը
զայրի թապի'ի սուբէյթտէ թէչվիգ էտէրէք, սէ-
լամէթ ի գալպիյէլէրինի զայպ էտիյօրլար։ Հէման
պու եիւզտէն իլէրի կէլիպ սրհհէթլէրինի վէ հա-
յաթլարընը թէհտիտ էտէն խասթալըգլար անլէ-
րին զիհնլէրինի վէրիչան էտիյօրլար։ Գանունը
իլահիյի թէճավուզ էյլէտիքլէրի իչին հիսս էյլէ-
տիքլէրի իղթիրապը տէրունիյի տախի պուռնլարրն
իւզէրինէ'իլավէ էտէր իսէք, անլէրին վէրիչանի-
յէթի հալընը պիր տէրէճէ իայալ էտէպիլիրիզ։

ՍԱԼԷՄ

Մար'աչտա Ալման խասթախանէսինին 1909—
1910 սէնէսինին րաֆօրթը պէրվէճհի աթի տիր։

Իչպու միւ"էսէսէ ի խայրիյէ ևինէ էվվէլքի
սէնէլէր միսիլու քէնտի աղուշընը 'իլէ ու էմրազ-
լըլարա աչմըշ, վէ 9 այ միւթէմատիյէն եօրուլմազ
զայրէթ իլէ, կիլիկիանըն չիմալի չարգընտա օլան
պիչարէլէրէ պէրէքէթ սաչմըշ տըր։ Խասթախանէ
պու սէնէ էվվէլքի սէնէլէրտէն տահա զիյատէ րու-
հանի վէ ճիսմանի հայաթըն իհևա օլունմասընա
ճիտտի զայրէթ էյլէմիչ տիր։ Խասթախանէնին սէր
թապի'ափ Տօգ. Միվիրլայէթէճայըրս թէֆո-
իտ խասթալըղընա թունթուլըպ 2 այ գատար զայ-
պուպէթինտէն սօնրա, համտ օլսուն քէպպի ի-
ֆագաթ էտէրէք, տահա զիյատէ զայրէթլէ չա-
լըշարագ պիր չօգ 'ամէլիյաթը ճէրրահիյէ իճրա էյ-
լէմիչ տիր։

Խասթախանէնին թէպչիր ի պէչարէթէ սուզան
օլան միւտիրէսի Ֆրավլին Մայնիկէ տախի
քէսրէթի մէչղուլիյէթ էանասընտա վագրթ պու-
լուպ պէօյիւք միլլէթէ վա'զ էթմէք մագսատիյլէ
Քիւրտ վէ Թիւրք քէօյլերինէ կիտէր իքէն աթտան
տիւշէրէք սաղ գօլընըն էօն գրսմը գըրրլտը վէ 2
այ գատար տա խասթալարա եարտմ էտէմէտի
իսէ տէ, խասթախանէնին էպէսի Միսս Շէյֆր վէ
եէրլի մու'ավինն գըզլար իչլերի թագսիմ էտիպ
պայրաղը եէրէ տիւշիւրմէտիլէր։ Պունլարտան
Օր. ևսթէրին Տր. Ճովհաննէսեան քէնտինին րու-
հանի 'էօմրիւ վէ թէ'սիրի վէ զայրէթի իլէ խաս-
թախանէյէ 'ազիմ խրզմէթի օլմուշ, վէ 'ամէլիաթ
զէմանլարընտա տօգթօրլարա միւգթէտիր պիր մու-
'ավինէ օլմուշ տըր, վէ հազըր պիր թիմարճը տիփ-
լոմասընա լիյագաթ իհրազ էյլէմիչ տիր։ Տիկէր
եէրլի մու'ավին գըզլար տախի թէմիզ ախլագ վէ
րուհանի 'էօմր վէ ճիտտի զայրէթլերի իլէ խաս-
թախանէյէ չօգ եարտմ էյլէմիչլէր տիր։

Խասթախանէնին պապասը օլան Ֆրավլին
Փավլա Շէյֆր, քէնտինին էաքի 'ատէթի օլան եօ-
բուլմագ պիլմէզ զայրէթի իլէ, սաֆի վէ միւշֆիգ
գալպի տէրունինտէն գայնայան 'ազիմ մուհապ-
պէթի իլէ պիր չօգ սէֆիլ վէ պիչարէ գատընլարը
ազրը վէ էլէմլերինտէն խէյաս էյլէմէյէ սէպէպ օլ-
մուշ տըր։ Էկէր էլինի էօփիւլմէյէ պրագսա, 9 այ
զարֆընտա էլինին եիւգիւ աչընաճագ տըր։ Պիր
չօգ վալիտէյիչ եէթիչմիչ գատընլար էզ ճիւմլէ
ֆագիր գատընլար սօն հաֆթալարընը խասթախա-
նէտէ կէչիրէրէք մէճճանէն թէտավի օլունուբ, վէ
քէնտի չօճուգլարը իլէ էվլէրինէ 'ավտէթ էտէրլեր։
Պու խուսուստա ճիւմլէմիզ Միսս Շէյֆրըն զայրէթ
վէ միւթալա'սընա միննէթտարըզ։

Հէր Շալդ խասթախանէնին էրքէք գօվուշընըն
թիմարճըսը օլուպ 'ամէլիյաթ զէմանլարընտա տօգ-
թօրլարա պէօյիւք եարտմը օլմուշ տըր։ Քէնտի-
սի զայէթ գուվվէթլի վէ զայէթ տինտար պիր
կէնճ օլուպ տախիլտէ եաթան խասթալարա րու-
հանի նասիհաթ վէ վա'զլար էտէրէք տէրսլիլէրէ
պէօյիւք իչթիրաք կէօսթէրմիչ տիր։

Տր. Գարեգին վարդապետեան պու սէնէ խաս-
թախանէյէ 'իլավէ էտիլէրէք, գուվվէթմիզի թէզ-
եիա էյլէմիչ տիր, կէ կէրէք 'ամէլիյաթ վէ կէրէք
սէրիրիյաթ զէմանլարընտա պէօյիւք խրզմէթլէր
իֆա էյլէմիչ տիր։ Խասթախանէյէ իքի եէնի պի-
նա 'իլավէ էտիլէրէք գուվվէթի արթմըշ տըր։
Պիրինճիսի հավլունըն ճէնուպ թարաֆընտա 3
գաթլը զայէթ միւքեյլէֆ վէ սաղլամ պիր տա'իրէ
ինչա էտիլէրէք պին լիրա գատար սարֆ էտիլմիչ
տիր։ Պինանըն ալթ գրսմը էճզախանէյէ օրթա
գրսմը մու'այէնէխանէ լապուրաթուար վէ սէրի-
յաթա թախսիս էտիլմիչ, իւսթ գաթը տախի խաս-
թախանէ ումումրընա իսթի'մալ օլունմագտա տըր։

Ընճիսի հավլինին չիմալ թարաֆընտա թահթանի
3 օտալը պիր քիւչիճէք պինա օլուպ, սարի իլ-
լէթիլէր իչինէ իսթի'մալ էտիլմէքտէ տիր։ Սէնէ զար-
ֆընտա սէրիրիյաթտա մու'այէնէ էտիլէն խաս-
թալարըն 'ատէտի 7 500, իչէրիյէ եաթըրրլանլարըն
'ատէտի 422, սըրֆ Միսս Շէյֆրըն նազարէթի թան-
թընտա օլանլար 81 պէօյիւք վէ քիւչիւք 'ամէլիյա-
թըն 'ատէտի 460։ Հէր ճինս վէ մէզհէպ վէ միլլէթէ
մէնսուպ օլանլար պիւա ֆարգ թէտավի օլունըր-
լար։ Հէման ճէնապը Հագգ ճիւմլէ զէվաթը իայր
խանանը միւպարէք գըլսըն։ Ամին։

Մար'աչ 1910 22 ԳԱԼՈՒՍՏ ՆԱՀԱՐԵԱՆ (Թոռլիգ)

ՅՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՑԱՍԻՑԷ

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

—.—

Խայը միւտտէթտէն պէրու Ֆրանսատա պիր իոթիդրազ 'ագտը իչիւն ճէրէյան էթմէքտէ օլան միւղաքէրաթ պու տէֆ'ա միւնգաթ'ի օլմուշ տըր։ Ֆրանսա իոթիդրազ իչիւն պայրաճա չու տէօրթ չարթլարը թէքլիֆ էյլէյօր իտի։ (1) Տիվան ը մուհասէպաթա «վիզէ» էտիլէճէք 'ումում էվրագը նազար ը թէտգիգտէն կէչիրմէք վէ տիվանըն իճրա ի վէզա՛իֆ էյլէմէսինէ նազարէթ էյլէմէք իւզրէ պիր միւշավիր թա'յինի։ (2) Մուհասէպէ ի 'ումումիյէ ի մալիյէ միւտիրիյէթ ի 'ումումիյէսինէ պիր Ֆրանսըզ թա'յինի։ (3) Տէվլէթ ի 'Ալիյէճէ ումուր ը մալիյէսինին իսլահը հագգընտա իթթիխազ էտիլէճէք թէտգիրլէրին Ֆրանսայա րէսմէն թէպլիղ օլունմասը։ (4) Իոթիդրազտան ալընաճագ փարա իլէ էն զիյատէ Ֆրանսայա սըփարըշ վէրիլմէսի։ Պու չարթլար Հիւքիւմէթ ի Սէնիյէճէ գարին ի գապուլ օլմատըղընտան, Ֆրանսա խարիճիյէ նազիրը Մ։ Փիչօն միւղաքէրաթըն միւնգաթի՛ օլտըղընը Թիւրքիանըն Փարիս սէֆիրի Նա՛ում փաչայա թէպլիղ վէ միւշարիւէյհ վասրթասրյա Պապ ը 'Ալիյէ իչ'ար էթմիշ տիր։ — Խարիճիյէ նազիրը մէմալիք ի էճնէպիյէտէ մուգիմ 'Օսմանլը սէֆիրլէրինէ պիրեր մուխթիրէ իրսալրյէ, Ռուսնատա Վէնիցէլօսըն րիյասէթի թահթընտա գապինէ թէչքիլ օլունմասը միւնասէպէթիյլէ Աթինա 'Օսմանլը սէֆիրինէ պիլա չարթ Իսթանպօլտա գալմագ իւզրէ րուխսաթ վէրիլմէսի վէ պինա՛էն'ալէյհ 'Օսմանլը հիւքիւմէթինէ գարշը նէ փօլիթիգա թութաճաղընա տա՛իր րէսմէն պէյանաթ վէ թէ՛մինաթտա պուլունմամտրգճա, Վէնիցէլօս իլէ միւնասէպէթէ պուլունմայաճաղը վէ էսասէն Վէնիցէլօսըն կիրիտէ իքէն մաթպու՛ը 'Օսմ. Փատիշահը 'ալէյհինէ 'ասը հարէքէթէ պուլունմասընտան տօլայը իչպու գարար վէրիլմէսի իչ'ար էտիլմիշ տիր։ — Սալը կիւնիւ վէլատէթի Շահանէ օլմասը միւնասէպէթիյլէ օլ կիւն չէհզատէկեան, վիւքէլա, միլքի վէ 'ասքէրի րիճալ, վէ րուհանի րէ՛իսլէր մապէյնէ կիտիպ 'արզ ը թէպրիքնաթ էթմիշլեր տիր։ —Տիւրզի տաղը 'ասըլարընը թէ՛տիպէ մէ՛մուր օլան գօղտու գօմանտանընտան վարիտ օլան թէչէկրաքճլարտան անլաշըլտըղընա կէօրէ, 'ասըլար՝ ֆէվճ ֆէվճ կէլէրէք 'արզ ը իսթի՛ման էթմէքտէ օլտըգլարընտան, թահիր ինուճուզ վէ ճէմ'ի էսիհայա պաշլանմըշ տըր։ Տիւրզիլէրտէն ալընան էսիհա ի մէմնու՛տան 3,000 Մարթին թիւճէնկի իլէ 40 պինի միւթէճավիզ ֆիչէնկին մէրքէզ ի վիլայէթէ ատրատէսթի սէվգ պուլունտըղը Սիւրիատան իչ'ար օլունմըշ տըր։ — Պէչ, ալթը կիւնտէն պէրու չէհրիմիզտէ գօլէրա միւսաապ վէ վէֆիյաթը հէման հէման հիչ մէսապէսինէ էնմիշ տիր։ Վուգու՛աթըն մըգտարը 100է վէ վէֆիյաթընըգի տախի 64է պալիզ օլմուշ տըր։ Քէզալիք Թրապզօնտա, Զօնգուլդագտա, Պաղտատ վէ ճիվարընտա գօլէրա հալա հիւքմֆէրմա օլուպ, պիր խայը միւսապ վէ վէֆիյաթ վուգու՛ պուլմագտա տըր։ — 301, 302, 303 թէվէլլիւտի եէնի 'ասքէրլէրին պէրմուճիպ ի գարար պուրատա թա'լիմլէրի իչիւն իւմէրա վէ զապիթանտան միւրէքքէպ պիր հէյ՛էթ թէչքիլ օլունմըշ տըր։ — Փազար կիւնիւ Պէյօղլունտա Օտէօն թէաթրօսընտա Իրան ահվալընա տա՛իր պիր գօնֆէրանս վէրիլմիշ վէ պիր թագըմ զէվաթ նուխթալար իրատըյլէ Իրանըն հիչ պիր վէճհլէ թագսիմ օլունմայաճաղընը պէյան էթմիշլեր տիր։ Հազրրուն նամընա Ալմանիա իմփէրաթօրընա պիր թէլէկրաֆ չէքիլմէսինէ վէ պու մէսէլէյին հիւան ի սուբէթտէ, հալընա թէվէսսիւլ էյլէմէսինին րէճա էտիլմէսինէ գարար վէրիլմիշ տիր։ Զաթ ը Շահանէ՝ մաճնօվրալարտա հազրը պուլունմագ իւզրէ, Զարչէնպիհ կէճէսի էտիրնէյէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էթմիշ վէ էտիրնէտէ էտիրնէ վիլայէթի մէպ'ուալարընտան Ֆա՛իգ վէ Սիւլէյման վէ Ցակոբ Պօյաճեան, Հասան Ֆէհմի, 'Արիֆ 'Իսմէթ վէ հաֆըզ Իպրահիմ էֆէնտիլեր տախի սա՛իրլեր իլէ պէրապէր հազրը պուլունարագ 'արզը վէճա՛իպ ի թա'զիմաթ էյլէմիշլեր տիր։ — Սատրա'զամ փաչանըն էտիրնէտէ պուլունտըղը էանատէ պուրատա քիմսէ վէքհալէթէ թա'եին էտիլմէյէճէք տիր, զիրա Զաթ ը Շահանէյին էտիրնէտէ պուլունմասը վէքհալէթէ լիւզում կէօսթէրմէմէքտէ տիր։ — Սալը կիւնիւ Ալմանիա սէֆիրի Պապ ը 'Ալիյէ կէլիպ Սատրա'զամ փաչայը զիյարէթլէ 'ագտ ը մուգարրէր իսթիդրազ վէ սա՛իր մէսա՛իլ ի սիյասիյէ ի խարիճիյէ վէ Իրան մէս'էլէսի հագգընտա 2 սա'աթա եագըն պիր միւտտէթ միւլագաթ էյլէմիշլեր տիր։ — Տէրիսա'ատէթին էլէքթրիգլէ թէնվիրի իչիւն կանս չիրքէթի իլէ Նաֆի'ա նազարէթի պէյնինէ 'ագտ օլունուպ չուբա ի տէվլէթճէ վէ մէճլիս ի վիւքէլաճա թէտգիգ ու միւղաքէրէ էտիլէն իմթիյազ մուգավէլէնամէսի 'արզ օլունարագ, իրատէ ի Սէնիյէյէ իգթիրան էյլէտիյի իչտիրմիշ տիր։ —Ինգիլթէրրա սէֆիրի Սըր Լաուրէնս Պապ ը 'Ալիյէ կիտէրէք, Խարիճիյէ նազիրը իլէ Իրան մէս'էլէսի հագգընտա միւլագաթ էթմիշ, վէ նազիրը փաչայա տէմիշ տիր քի «Ղաղէթալար վէ թէլէկ-

րաքլար իչի փէք պէօյիւթմիչլէր սիր, զիրա Ինկիլիզերրանըն եափտըղը պիր ինզիպաթ թէտպիրինատէն պաչգա պիր չէյ տէյիլ սիր։ Ինկիլիզերրանըն ճէնուպ թարաֆընը զապթ էթմէք կիսլի պիր թէչէպպիւսիւ եոգ սըր։ —Ճէմ'իյէթ ի խաֆիյէյէ մէնսուպիյէթիւ իմհամ էտիլէնլէրտէն մէպ'ուս Ռիզա Նուր պէյին պու տէֆ'ա պէրաֆէթինէ գարար վէրիլմիչ օլտըղը կիպի, Մէչլո-Ընկէն զազէթասը մուհարիրի Շերիֆ իւէ Քէմալըն միւ'էպպէտէն զալ'ապէնալիքլէրինէ վէ տիկէր մէվգուֆլարըն տախի մուխթէլիֆ միւտաեֆէրլէրէ զալ'ապէնալիքլէրինէ գարար վէրիլմիչ սիր։ —Տախիլիյէ նազըրը Թալ'աթ պէյ Ռում Փաթրիդխանէսինէ 'ազմէթլէ Փաթրիդ Եոաքիմ էֆէնտինին պայրամտաքի ղիյարէթինի ի'ադէ էյլէմիչ սիր։ —Թարապլուս ը Շամ-Հումս խաթթը 'ամէլիյաթը թիւրապիյէսի խիթամ պուլմուչ, Սեպտ. 28տէ Թարապլուս իսթասիօնընատան ասմիր ֆէրչի 'ամէլիյաթընա պայլանմըչ օլուպ, պու 'ամէլիյաթըն կելէճէք Ցունվարըն Զօհնտէ խիթամ պուլաճաղը մահալընատան պիլտիրիլմիչ սիր։ —Թալէպ էտէնլէրէ փոստափօրթ ի'թա վէ պու պապտէ լազըմ կելէնլերտէն ճէզա ի նագտի ի նիզամիյի իսթիֆա էյլէմէք իւզրէ իսթանպոլ վէ Ղալաթա եօլճու սալօնլարընատա պիրէր փոստափօրթ մէ"մուրը պուլունտուրըլմասը գարարլաչտըրըլմըչ վէ իճապ էտէն մահալլէրէ Թէֆրիդ օլունմըչ սըր։ —Սէլանիք ըլսութըմը մուգատաէմա Մալիյէ նազարէթինէ 'ա"իա իքէն Մէճլիսի Վիւքէլա գարարըյլէ Նաֆի'ա նազարէթինէ տէվր էտիլտիյի Նաֆի'ա նազարէթինէտէն Սէլանիք վիլայէթինէ իյ'ար օլունմըչ սըր։

Ինճ. ճէմ. Ազգապետ էֆ. Փազար էրթէսի կիւնիւ վէլաետէթի հազրէթ ի Փատիչահինին սէնէ ի տէվրիյէսի միւնասէպէթիյլէ 'արզը Թէպրիքաթ էթմէք իւզրէ սէբայը հիւմայունա կիթմիչ սիր։ —'Ասլիւէ նազարէթի պիր Թահրիրաթ ը րէսմիյէ իլէ խուսուսի մէքթէպլէրտէ զիյնէթլէր միւնասէպէթի իլէ տուխուլիյէ ալընաճագ օլուր իսէ, տուխուլիյէ պիւէթլէրինի նիզամէն մահալլի պէլէտիյէրէ միւհրէթմէք վէ ասնրա մէյտանա կելէն հասըլաթըն մըգտարընը Թէպլիղ էթմէք լազըմ իտիյինի, վէ օ կիպի միւնասէպէթլէրտէ միւհրէնմէմիչ պիւէթլէրէ եա պիւէթսիզ ի'անէ ճէմ' էտիլմէմէսի Ազգապետարանա պէյան էթմիչ սիր։ — Պանգը 'Օսմանի մէ"մուրլարընատան Միհրան էֆէնտի ճիլաճեան մէզքիւր պանգանըն միւտիրիյէթինին միւսա'ատէսիյլէ Այրիսխանամ ճէլսէլէրինէ իչթիրաք էտէճէք սիր։ — Թարսուս վա'զը հիւքիւմէթին թախսիս էթմիչի 10,000 լիրատան կերէք Թարսուս վէ կերէք Գօզլուգ ինճիլի ճէմա'աթլարը միւհաճիրինէ պիրէր գըսմ ի'անէ էտիլմէսի հազրէնտա Ս. Փաթրիդ հազրէթլէրինէ պիր Թահրիրաթ կէօնտէրմիչ սիր։ — Խուլլու վա'զը Ց. Մ. Տէփօճան էֆ. մահը հալըն Զօհնտէ չէհր ի մէզքիւրըն եէնի քիլիսէսինտէ չօպան Թախսիս օլունմուչ սըր։

Էրմ. ճէմ. կէչէն Ճիւմա կիւնիւ կէճ գալմըչ պիր Թէլէկրաֆ իւէ երուսաղէմ իխթիյար Փաթրիդ Տ. Ցարութիւն վէհապետանըն էվվէլքի Փասար էրթէսի կէճէսինտէ վէֆաթ էթտիյի Փաթրիդխանէյէ էնպար էտիլմիչ իտի։ Քաղաք. Ժողով ճիւմէթէն այագա գալգարագ քէնտի իշթիրաք ը հիսսէրինի պէյան էթմիչլէր վէ Փաթրիդ գա"իմմագամը միւչավիրինէ լազը' կէլէն Թա'լիմաթը վէրմիչլէր սիր։ Ճիւմա էրթէսի կիւնիւ Խառն Ժողով խուսուսի պիր ճէլսէտէ Փաթրիդ գա"իմմագամընըն մէ'մուրիյէթինի եէնիտէն Թաստիգ էտիպ, երուսաղէմ լազըմ կելէն իզահաթը պա Թէլէկրաֆ Թէպլիղ էթմիչ սիր։ Երուսաղէմ Փաթրիյինին վէֆաթը Փաթրիդխանէ Թարաֆընատան հիւքիւմէթէ Փազար էրթէսի կիւնիւ ըէսմէն պիլտիրիլմիչ սիր։ Տրդատ Սրբազան տախի Միսաքանուէթիւնըն եէնի Փաթրիդ ինթիխապ էթմէք իւզրէ լազըմ կելէն Թէրթիպա Փաթրիդ գա"իմմագամընըն վիւրուտընատա միւպաչերէթ էտէճէյինի փաթրիդխանէյէ պա Թէլէկրաֆ պիլտիրմիչ սիր։ — Փաթրիդ հազրէթլէրի Միսաքանական վէ Տնօրէն Ժողովարըն զապթընըն պունտան պէօյլէ հաֆթատան հաֆթայա Փաթրիդխանէյէ կէօնտէրիլմէսի հագգընատա Թէլէկրաֆինէն Թա'լիմաթ վէրմիչ սիր։ —Ճիւմա էրթէսի Փաթրիդ հազրէթլէրի իամինէն կիւնիւ օլմասը միւնասէպէթիյլէ միւսի հէյ'էթլէրտէն Թէպրիքաթ գապուլ էթտի։ —Փազար էրթէսի Փաթրիդ հազրէթլէրի մասլահաթ կիւզար էֆ. րէֆագաթըլա վէտէթի հազրէթ ի Փատիչահինին սէնէ ի տէվրիյէսի միւնասէպէթիյլէ Թագտիմ ի Թէպրիքաթ էթմէք իւզրէ սէբայը հիւմայունա կիթմիչ սիր։ — Վարչուէթիւն կէչէն հաֆթա ֆէրագ վէ ինթիգալ մէս"էլէլէրինէ տա"իր օլ վագթա գատար տահա մէվզը'ի իճրայա գօնուլմայան եէնի Թէրթիպ հագգընատա գալէմ միւտիրիլիքլէրինին բափօրթլարընը այըպ, Պապը 'Ալիյէ 'այնի էսասլար իւզերինէ պիր Թագրիր Թագտիմինէ գարար վէրտի։ Ազգ. Հիւանդանոց Հոգաբարձութիւնընա տախի 'ասը չակիրտէրի տէֆ'ու Թէպ'իտ էթմէսի հագգընատա եազմազա գարար վէրտի։ Մէզքիւր չակիրտէր պու հաֆթա պիր Թագըմ նիզամսըզլըգլար էթտիքլէրի սեպէպտէն էմնիյէթ ի 'ումումիյէ նազարէթինէ կէօնտէրիլտիլէր։ —Զարչէնպէհ կիւնիւ Վարչուէթիւնըն ըէ"իսլ

Տօգ. Սեղբոսեան էֆ. Խառն ժողովըն իճթիմա'ընտան սօնրա, Ղալաթա քիլիսէսինին հավլիսինտէ գտաղքէօյ մու'ալիմլէր վէ Հոգաբարձուլար նիզա'ը միւնասէպէթիյլէ հազգսըզ սայըլան մու'ալիմլէրտէն պիրինին պիրտաէրի օլան Ենովք Շահէն Թարաքճնտան պիր սօփա տարպէսի ալարագ պաչընտան մէճրուհ օլնմուշ տըր։ Մէճրուհ իպթիտաի Թէտավիտէն սօնրա արագա իլէ խանէսինէ կէօթիւրիւլիպ, կիտէր իքէն արթըգ պէօյլէ անարչիսի պիր իտարէ Թահթընտա միւսի հիչ պիր խըզմէթ տէր'իւհտէ էթմէյէճէյինի սէօյլէմիշ տիր։ Փաթրիգ հազրէթլէրի պուննտան պէօյլէ փօլիսլէր նէգատէթի Թահթընտա մէճլիս 'ագտ իճմէք Թէքլիֆինէ մուխալէֆէթ էտերէք, օ եօլտա մու'ամէլէյէ Թէչէպպիւս էտիլիր իսէ, իսթի'ֆա էտէճէյինի պէյտն էճմիշ։ Վէ ենննհայէ Խառն Ժողովըն խուսուսի իճթիմա'ա տա'վէթ էտիլմէսինէ գարար վէրիլմիշ տիր։ Պու մէս'էլէ միւսի հէփ մէհաֆիլտէ չօգ ֆէնա Թէ'սիրի մուճիպ օլմուշ տըր։ —Այրիախնամհէյ'էթի Հաճըն Առաջնորդընա պիր մէքթուպ եազըպ, հիւքիմէթին վէրտիյի 10,000 լիրատան ի'անէ վէրիլմէյիպ՝ իլլա տու-լարա իշ Թէտարիք էտիլէճէյինի վէ օ իշլերի Թա'յին ու ԹէրԹիպ էճմէք իւզրէ մահալլի պիր գօմիսիօն ԹէրԹիպ էտիլմէսինին լիւզումընը պէյտն էճմիշ տիր։ —Պէյլէրպէյի իհթիյաթ զապիթ մէքթէպինէ 19 էրմէնի գապուլ օլունմըշ օլուպ՝ 4իւ օնպաչըտըրլար։ —Արմաչտան եազըլտըզընա կէօրէ, Թահսիլտարլար էկէր մանասԹըրըն պօրճը մու'այէնէ պիր վագիա գատար Թէ'միյէ էտիլմէզ իսէ, մանասԹըրըն գօյունլարընը զապթ էճմէյլի Թէհատա էտիյօրլար իմիչ։ —Կաւաչտան պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ Սզերզին Հօխէր քէօյիւնտէն 85 գատար էրմէնիլեր Քիւրտլերին զուլմընտան Օզուա քէօյիւնէ գաչմըշլար վէ օրատա փէրիչան պիր հալտէ իմիչլէր։ —Իզմիր Առաջնորդարանընտա 'ագտ օլունան պիր մէճլիս Փաթրիգխանէյէ քլիսէ իսլահաթը մէ'նէլէսի իլէ օղրաչմագ չիմտիլիք քարը ը 'ագիլ օլմագրընը հազմաղա գարար վէրմիշ տիր։ —Արթուր էֆ. Մաղաքեան Սէլանիք ճէզա մահքէմէսինէ բէ'իս Թա'յին օլունմըշ տըր։ Տր. Ս. Արզուհան տախի մուսապագատա պիրինճիսիյի իհրազ էտերէք Շամ Մէքթէպ ի Թըզպիյէսինէ հրճգ իւս սըհհէ վէ պագիէրիօլօճի մու'ալիմի Թա'յին օլունմըշ տըր։ —1884տէ տօղուպ 1896ատ Ամէրիգայա կիտէն Պիթլիսլի Պ. Լէօն Արծրունի, Սթէֆնօֆըրտատր իւլ ֆիլոսոֆընըն իգթիսատ, մէկպէս ի 'իլմի միւվանէպ վէ 'իլմ ի էլսինէ տա'իրէլերինտէ Թահսիլ էտիպ M. A. տէրէճէսինի ալմըշ վէ չիմտի տէ Ph. D. տէրէճէսինի ալմագա չալըշըյօր իմիչ։ —Մահը հալըն 15ինտէ Գաֆգասիատա 3 էրմէնիլէր գաթլ Թէօհմէթիյլէ սալպ օլունմըշլար տըր։

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

—.—

Աթինատան Հոկտ. 25 Թարիխիյլէ պիտիրիւլիյօր. Մ. Վէնիցելօս էմնիյէթ ու իմթիազընը Թագվիյէ վէ Թէ'մինինէ վէ Գանունը էսասի Թա'միւլի ումուրընըն իճրա վէ իմմանընա քիֆայէթ էտէճէք պիր միւտաէթ իչիւն գապինէյէ պիլա չարթ ու գայտ պէյան ը ի'Թիմատ օլունմասընը Թալեպ էթմիշ վէ 'ադսի Թազտիրտէ մէճլիս ի միւսինին տաղըտըլմասը զըմնընտա գրալ Նէզտինտէ Թէչէպպիւսատա պուլունաճաղընը սէօյլէմիշ վէ Մէճլիս ի միւսի գապինէյէ պէյան ը ի'Թիմատ Թէքլիֆինի 31 րէյէ գարշը 208 րէյ իլէ գապուլ էթմիշ տիր։ Պու նէՀիճէտէն փէք օ գատար մէմնուն գալմայան վէնիցելօս գրալա մէճլիսի տաղըմասընը Թավսիյէ էթմիշ վէ գրալ տախի մէճլիս ի միւսիյի տաղըմմագա գարար վէրէրէք պու խուսուստաքի էմրնամէյի Մ. Վէնիցելօս իսթար էյլէմիշ տիր։ Էմրնամէ նէվմի մէզգիւր ագշամը րէսմէն նէյր օլունմըշ վէ էհալի Վէնիցելօս լէհինտէ նիւմայիշլեր իճրա էյլէմիշլեր տիր։

Իրան. Իրանըն ԻնկիլիԹէրրանըն նօթասընա վերէճէյի ճէվապի նօթանըն միւնաէրիճաթը պէրվէճհի աթի իմիշ. «Իրան հիւքիւմէթի տախիլի մէմալիքտէ վուգու'ա կէլէն բահաթսըզլըգլար, իղԹիշաշլար 'ասաքիր ի էճնէպիյէնին հուզուրընտան միւԹէվէլլիա օլտուղը գիքրինտէ տիր։ Իղթիչաչաթա պիր 2նճի սէպէպ օլմագ իւզրէ հիւքիւմէԹին իսթիգրազ Թէչէպպիւսինին պօշա չըգմասը վէ պու մուվաֆֆագիյէթսիզլիյինին խարիճտէ Իրանըն մէնապի' ի սէրվէթինտէն մահրումիյէթի սուբէԹինտէ Թէֆսիր օլունմասը կէօսԹէրիլիյօր։ 'Ագտընա չալըշըլան իսթիգրազ ագչէսիյլէ Իրան տախիլինտէ Թէ'մին ի սիւքիւն ու ասայիշէ չալըշըլաճաղը պիտիրիյմիշ տիր։ ԻնկիլիԹէրրատան կէօմրիւյիւն 0/0 10 Թէզեհիտինէ միւսա'ատէ ի'Թասը իսթիրհամ էտիմիշ։»Թ այլ Իրանա տա'իր հազտրղը պիր պէնատէ տէյօր քի, «Իրան հիւքիւմէթինին տախիլ ի մէմլեքէթտէ Թէվլիտ ի իղթիչաշ էյլէյէնլէր էճնէպի 'ասքէրլերի օլտրղընա տա'իր օլան ճէվապի նօթասը չայան ը իսթիգրազ տըր։ Պիր Իրան Խարիճիյէ նազըրընըն պու տէրէճէ Թէհլիքէլի սէօզլերի Թէլէֆֆիւզ էյլէմիշ օլմասը իսթիտ'ատ օլունուր։ ԻնկիլիԹէրրա Ինկիլիզ Թիճարէթի ագալի պունտան պէօյլէ խասարտտէ օլմամագ իչիւն ճէն. Իրանտա հիւքմֆէրմա պուլունան իղթիչաշա նիհայէթ վէրմէք իսթէյօր։ ԻնկիլիԹէրրա ճէն. Իրանը զապթ էճմէք նիյէԹինտէ տէյիլ տիր։ Եալընըզ Իրան Թագրիր ի ասայիշ խուսուսընտաքի Թէ'ահհիւտաԹընը իճա էտէմէտիյի Թազտիրտէ, ԻնկիլիԹէրա Ինկիլիզ զապիթլերի Թանէ ը գօմանտաբընտա պուլունաճագ եէրլի գըթ'ալար իլէ պիզգաթ ի'տէ ի

ինթիզամ էյլէյճէք տիր։ Պու պապտ սա՛իր մաթ-
պու՛աթ իյէ պէրապէր Թիւրք մաթպու՛աթը տախի
զարիպ վէ կիւլիւնճ պիր մէրագ ու էնտիշէ թան-
Թընտա միւթէ՛էսսիր պուլունույօր, զիրա պու-
սօն սէնէլէր զարիճընտա պիւա մա՛զէրէթ ի մագ-
պուլէ Իրան արազիսինէ Թէճավուզ էտէն եէկեա-
նէ հիւքիւմէթի Թիւրքիա տըր։» Թէհրանտան Հոկ.
26 Թարիխիյէ չէքիլէն Թէլէկրաֆտա տէնիւիյօր քի
«Րուս զըթ՛աթ ը 'ասքէրիյէսինին չէքիմէսի հագ-
զընտա պիր գաչ այ էվվէլ տիւխուլիյէ րէսմի Թ՛-
տիյէ էտիւմէքսիգին ճուլճա-Թէպրիզ եօլունտա
իչլէտիւմէքտէ օլան օթօմօպիլլէր մէս՛էլէսինտէ հալ
ը հազըրըն Թանընմասը խուսուսընտա Րուսիա
հիւքիւմէթի Թարաֆընտան պէյան օլունան ար-
զույա Իրան գապինէսինին մուվաֆագաթա պա՛զը
չէրա՛իթ իլէ հազըր վէ ամատէ օլտըղը իչ՛ար օլու-
նույօր։ Շէրա՛իթ ի մէզքիւրէյէ կէօրէ, հալ ը հա-
զըրըն Իրան հիւքիւմէթի Թարաֆընտան գաթ՛իյէն
Թանընմասընը միւթէ՛ագըպ Րուսիա պիւթիւն
'ասքէրինի Իրանտան չէքմէլի տիր։ Պունտան մա՛-
տա Իրան հիւքիւմէթի Րուս 'ասքէրլէրի Իրանտան
չէքիլիը չէքիլմէզ վէ պիր տահա 'ավաէթ էթմէյէ-
ճէքլէրի հագզընտա Թ՛՛մինաթ վէրիլիր վէրիլմէզ։
Գարատաղ ճիվարընտա պագըր մա՛աէնէլէրի իմթի-
յազընը 3 սէնէ տահա Թէճմահէ հազըր վէ ա-
մատէ տիր։

Իթալիա. Իթալիատա չիտաէթլի ֆուրթունալար
զուհուր էթմիչ տիր։ Ֆուրթունա պիւթիւն Նա-
փոլի քէօրֆէզլի ճիվարընտա իճրա ի ահքամ էթ-
միչ, Թուճանատա եազմուրլար խասարաթ ը 'ա-
զիմէ հուսուլէ կէթիրմիչ տիր։ Իչիա տատսընը իս-
Թիւա էտէն սէյլէր լաթիֆ մէնզարէլէրիյէ մա-
րուճ Գաթարա գասապասընը Թէճամէն մահվ ու
Թախրիպ էյլէմիչ տիր։ Սէյլէր պիր չօգ քիմսէլէրի
սիւրիւքէյիպ կէօթիւրտիւյինտէն, նուֆուսաճա
զայ՛աթ վար տըր։ Թէլէֆաթըն մըգտարը 300 գա-
տար Թախմին էտիլմէքտէ տիր։ Րօմատան Հոկտ.
25տէ չէօյլէ հազըրըյօր. Սօն ալընան խապէրլէրէ
կէօրէ, Ամալֆէր ու Սավէրն ճիհէթլէրինտէ զու-
հուր էտէն գասըրղալար 'ազիմ խասարաթա պա՛իս
օլմուշ տըր։ Զէթարատա սօղագլար մէճրուհին վէ
մագթուլիյն իլէ տօլու տըր։ Գազազէտէկեանըն
150 վէ եախօտ 200 գատար օլտըղը զանն էտիլ-
յօր։ Պու հավալիտէ քէա՛ին սա՛իր գարիյէլէրտէ
տախի խասարաթ 'ազիմ օլտըղը կիպի, նուֆուս-
ճա տա զայ՛աթ մէվճուտա պուլունտըղը իսթիխպար
օլունմըշ տըր։ Սօն գասըրղալարտա խասարզէտէ
օլան հավալիյէ հիւքիւմէթճէ մու՛ավէնէթ օլմագ
իւզրէ 2 միլեօն ֆրանգ իգրազ օլունմըշ տըր։ Ա-
ֆէթզէտէկեանա մու՛ավէնէթ զըմնընտա Թէտապիր
ի լազըմէյի իսթիխպազ էյլէմէք իւզրէ, նուղզարատան
իչի զաթ մահալ ը գազայա 'ազիմէթ էթմիչ օլտը-
ղը կիպի, իճապը գատար 'ասքէրլէ սէֆա՛ինի հար-
պիյէ վէ Սալիպ ի Ահմէր հէյ՛էթի տէ ի՛զամ օլուն-
մըշ տըր։

Մ՛-ՆԷՎՎՎ՛Ե. Իմփէրաթօրիչա Էլիզապէթին գա-
Թիլի Լուչօնի ժընէվտէ մահպուս պուլունտրղը
հիւճրէսինտէ իսթիհար էյլէմիչ տիր։ — Ինկիլ-
Թէրրա – Րուսիա պէյնինտէ ճէրէյան էտէն մու-
խապէրաթ վէ միւզաքէրաթա տա՛իր եազընտա
Լօնտրատա պիր պէյազ քիթապ նէշր օլունաճագ
տըր։ — Ինկիլթէրրա գրալիչասընըն պիրատէրի
Փրէնս Թէք վէֆաթ էթմիչ տիր։ — Սըրպիսթան
վէլի՛ահտը էյիլէշմէյէ եիւզ Թութմուշ տըր։ —Հայ-
տէլպէրկ տար իւլ ֆիւնուհը ֆիզիօլօժի մու՛ալիմի
Տր. Գօսէլ Թըպպի Նօպէլ միւքաֆաթընը գազան-
մըշ տըր։ — Լիզպօնտան պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ,
Փօրթուկիզ ճիւմհուրիյէթինին պիւճիւմէն գավա-
նինի միւմթազէյի իլղա էյլէտիյի իչ՛ան օլունմըշ
տըր։ Կէյճէք հաֆթա զարիճընտա պուրատա սէ-
ֆիրի պուլունան պիւճիւմէն գապինէլէր Փօրթու-
կիզ հիւքիւմէթի մուվագգաթասըյլէ նիմ բէսմի
միւնասէպաթա կիրիչէճէքլէր տիր։ — Սիամ զը-
բալը վէֆաթ էթմիչ տիր։ Միւշարիւէյհին Թարիխի
Թէվֆիւիւճիւա 1833 վէ մագամը գրալիյէ գու՛ուսը
1863 սէնէլէրինէ միւսաաբՔ տըր։ —Փարիսէն Հոկ.
25տէ չէօյլէ հազըրըյօր. Մէճլիս ի մէպ՛ուսան պու
կիւն իճթիմա՛ էթմիչ տիր։ Սօսիալիսթ մէպ՛ուս-
լար Փօլիս րէ՛իսինի կէօրիւր կէօրմէզ Թահգիրէ
պաչլայըպ պէօյիւք պիր կիւրիւլթիւ գօփարտրլար։
Րէ՛իս մէճլիսի Թա՛Թիլ էթահ։ Մէճլիսին Թէքրար
իճթիմա՛ընտա Մ. Պրիսն պիր նուՔԹգ իրատ էտէ-
րէք սըրՔ իսթիհլալ մահիյէթինի հա՛իզ Թա՛Թիլէ
էշղալ հարէքէթի միւսէպպիպլէրինի պիւա՛մէրհամէթ
Թա՛գիպ էտէճէյինի պէյանէ տէմիչ տիր քի, պու կիպի
Թա՛Թիլ ի էշղալարընը իւէրիտէ վուգու՛ընա մէյտան
վէրիլմէմէք իւզրէ հիւքիւմէթ իճապ էտէն Թէտ-
պիրլէրէ Թէվէսսիւլ էտէճէք տիր։ — Պրուքսէլ-
տէն Հոկտ. 25տէ իչ՛ար օլունույօր. Ալմանիա իմ-
փէրաթօր վէ իմփէրաթօրիչասը քէրիմլէրի իւէ
պէրապէր պուրայա միւվասէլէթ էյլէտիւլեր. էհա-
լի Թարաֆընտան ալգըշլանտըլար։ Սէրայը գրա-
լիտէ միւշարիւէյհիւմանընը չէրէֆինէ քէչիտէ էտի-
լէն զիյաֆէթտէ Թէ՛աթի ի ադտան էտիլմիչ տիր։
Գրալ Ալպէրթ իմփէրաթօր Վիլհէլմին միւտաէթ ի
մէտիտէ քէմալը մուվաֆֆագիյէթլէ հիւքմրան,
վէ սուլՀը 'ումումի ուղուրընտա մասրուՔ նէճի-
պանէ սա՛յ ու զայրէթլէրինին սէմէրէտտար օլմա-
սընը Թէմէննի էթմիչ, վէ Պէլճիգալըլարընն Ալման-
լար իլէ միւթէՔէֆիգէն սուլՀ ու մէտէնիյէթէ խա-
տիմ մէա՛էլէլէրտէ նէ գատար հա՛իզ ի մուվաֆ-
ֆագիյէթ օլտըգլարընը տէրմիյան էթմիչ տիր։
Իմփէրաթօր հազրէթլէրի միւթէննէգքիրէն մէշհէր
'ումումինին Ալման չու՛պէսինէ զիյարէթ էթմիչ տիր։

հախօտ թէքէմմիւլ եօգ տըր։ Անլէր քէօր սէվգի թապի՛աթլէ զապթ ու իտարէ օլունուրլար։ Տահա եիւքսէք պիր հայաթա նէթիչմէք իչիւն եէքտիկէ-րինէ եարտըմ էթմէզլէր։ Անլերտէն հէր պիր ֆէր-տինին էասի վէ զարուրլի թապի՛աթը խօտպինա-լըք օլուպ հէր պիրինին գըսա 'էօմրիւ պիլա թէ-պէտիւլ կէչէր։ Ինսան պէօյլէ տէյիլ տիր։ Ինսան քէնտի իշլէրինի իտարէ իչիւն հէր չէյէ քհա-ֆի օլաճադ պիր հիսս ի թապի՛էյէ մալիք տէյիլ տիր։ Րուհանիճէ թէրագգը իչիւն իւլգիէթ ու իս-թի՛տաալար իւէ մուէթտասըֆ տըր քի պուննլար, քէնտիսինի գապուլ էթմիչ օլտըղը պիլմիւտիւլ լուէֆ ու նի՛մէթլէրի միւրէքքէպ ֆա՛իզ իւէ թէ՛տիյէ էթմէքլիյէ մուգթէտիր գըլար։ Էկէր քէնտիսինէ զէրրէ գատար գուվվէ ի ինսանլիյէ վար իսէ, ա-գալի պիր ճիհէթլէ քէնտինին մէնտուպ օլտըղը ճէմ՛իյէթի պէչէրիյէնին սէրվէթինին արթմասընա պա՛իս օլաճագ տըր։ Պունտան մա՛տա, ինսանըն էօնիւնէ տահա եիւքսէք, տահա 'ալի վէ տահա մուգատտէս պիր տա՛վէթ վէ մէսլէյէ սալիք օլմազլըգ գապիլիյէթի վար տըր։ Ինսանըն ախլագի պիր թապի-'աթը վար տըր քի անըն իւզէրինէ Ալլահ մուհապ-պէթ գանունընըը գօմուշ տըր։ Անըն բուհընտա քէն-տի քէնտիսինի եիւքսէլթմէք արզուսը ճայկիր օլտըգտան պաշգա, րէֆիգ վէ գօնշուլարընը տա-հա 'ալի պիր սէվիյէ ի հայաթա եիւքսէլթմէք ար-զուսը տահի ճարի տիր։ Վէ 'իլմ ու մա՛րիֆէթ թէ՛-սիր ու նուշգուզը նէ իսէ, պուննըն տահի թէ՛սիրի հէման օ տըր. ինսան նէ գատար թէրագգը էտէր-սէ, քէնտի գուսուրլարընը տահի օ գատար զիյատ հիսս էտէր։ Ճէմ՛իյէթ ի պէչէրիյէնին թէրագգըսը-նա հիչ պիր թապի՛ի հուսուս կէօրէմէզլիգ վէ հէր ֆէրտին վազիֆէ ի միւքէլլէֆէսի՝ անա մու՛ավէ-նէթաէ պուլունմագլըգ տըր։ Էն միւթէրագգը ճէմ-՛իյէթլէրտէ պիւէ թահհին օլունճաճադ խահա վէ գուսուրլար վար տըր։ Էօյլէ նի՛մէթլէր վար տըր քի անլէր հալընըգ մատտի սա՛ատէթ վէ մա՛մուրի-յէթ իչիւն տէյիլ, անճագ ատհա զիյատ ֆազիլէթ վէ ախլագըն թէրագգըսը իչիւն տահի խահհնալ օլունմալը տըր։ Հէր ատէմ հալընըգ քէնտիսինին տէյիլ, անճագ 'ումումըն նէչվ ու նէմասը, րէֆա-հիյէթի վէ թէրագգըսը իչիւն տահի չալըշմագ վա-զիֆէսիյէ միւքէլլէֆ տիր։

Ինսան հայաթընըն, հայվանլարընքի միսիլլիւ, պուն տիւնհատտա սիւրէքսիգ գըսա պիր հայաթա միւնհասըր օլմատըղընը նազար ր թէ՛էմմիւլէ ա-լարագ, պուն վազիֆէնին 'իւլվիյէթինի տահա էյի անլարըգ։ Պիզիմ ինսանլար իւէ օլտըղը կիպի Ալ-լահ իւէ տահի 'ալագա վէ միւնասէպէթիմիզ վար տըր։ Ալլահը թահնըյըգ հէր չէյտէն գիյատ սէվ-մէք գուտրէթ վէ իգթիտարընա մալիք իզ։ Անը սէվմէք սայէսինտէ, ճէննէթտէ անըն իւէ էպէտի հայաթա մազհարիյէթէ սէվգ ու իրչատ օլունուր-ըզ։ Սա՛իր ինսանլարըն թէրագգըսընա եարտըմ էտէ պիլմէքլիյիմիզ չէօյլէ տուրսուն, հաթթա է-պէտի հայաթը պիննէֆս էլէ կէչիրէ պիլիրիզ վէ 'այնի վագթտա մէղքիւր հայաթա նա՛իլ օլ-մագ իչինտէ սա՛իրլերէ եարտըմ պիլէ էտէ պի-լիրիզ։ Իչթէ մէվճուտիյէթիմիզին հագիգի հէ-տէֆ ի մագսուտը վէ պիլճիւմլէ էօլմէզ մէվճուտ-լարըն զայէ ի հատտը իմքեանը պուս տըր։

Պուս չէյ՝ 'ալէմ ի նէպաթաթ վէ հայվանաթըն տար հուտուտլարընըն պիր թէզատտը մագամըն-տա լինսանըն 'ալի մահիյէթ վէ թապի՛աթընըն վէ պինհուտուտ գապիլիյէթ վէ իմքեանլարընըն սօ-ղուգ վէ զա՛իֆ թա՛րիֆլի տիր։ Հիչ պիր չա՛իր, հիչ պիր հաթիֆ ի զայպ պուննը թէմամըյլէ թա՛րիֆ էթմէյէ մուգթէտիր օլմամըշ տըր։ Իչպու մահի-յէթ վէ թապի՛աթըն եէկանէ քեամիլ թա՛րիֆ ու պէյանը Ֆրիստոս տըր։ Ֆրիստոս, քէնտիսինտէ Ալլահըն հէր քէմալը սաքին օլմասընա բաղմէն, քեամիլ լինսան իտի։ Իչպու միւթալա՛ատտա պուս-լունմագլըգտան մագսէտիմ լինսանիյէթէ մէտհ ու սէնա օգուսմագ օլմայըպ, անճագ նազարը տիգգա-թըմըզը չու 'ամէլի հագիգաթա տա՛վէթ էթմէք տիր քի, մատտամ քի լինսանըն իմքեան վէ գապիլիյէթլէ-րինին գուվվէտէն ֆի՛լէ չըգարըլմասը՝ պիննէֆս քէնտիսինին իրտաէթ ու իսթիխյարընա վապէսթէ տիր, լինսան քէնտինինչ ըգմագ իսթէտիյէ սէվիյէտէն տահա եիւքսէյէ չըգամագ։ Ր. Մուգատտաս պիզէ աչըգտան աչըղա պէյան էտիյօր քի ճէննէթին գա-փուլարը անա պիւս ճէհա կիրմէք իսթէյէնլերէ աչըգ տէյիլ տիր։ Անլէր տար գափուտան կիրմէյէ չալըշմալը տըրլար։ Մէյէքիւթ իւս սէմաթը ճէպպարլար զապթ էտէրլէր։ Խրիսթիյան 'էօմրիւ հէր նէրտէ, չէյթան վէ ճէհէննէմ իւէ պիր ճէննք ու ճիտալ մագամընտա կէօսթէրիլմիշ տիր։ Լինսա-նըն թէճրիպէսի տահի պուննը քեամիլչէն թատիգ էտէր։ Նէպաթաթ վէ հաթթա հալվանաթ 'ալէմինտէ պիւէ, բուհընն պու կիպի իսթիյարի պիր միւ-ճահէտէսի եօգ տըր։ Մէյէ ազաճը իւզէրինտէ նէ-թիչիպ նէրէ սիւչէն փէյիթ՝ պիր ազաճ մը օլա-ճաղընը նահտա գուրտարա նէ՞մ մի հազըրլայա-ճաղընը, եօգտա չիւրիւտիւպ թօփրաղը գուվվէթ-լէնտիրմէյէ՞ մի խատիմ օլաճաղընըթա՛ին ու լինթի-խապ էտէմէզ։ Հայվանաթ արասընտա միւճահէ-լէ ի հայաթ վար իսէ տէ, պու միւճահէտէյէ անտէ նէ հիւանի րէզա իւէ նէ տէ պիր մագսէտէ խրատմէթ էթ-մէք պիւկիսիյլէ իճրա օլունմայըպ անճագ հալընըգ քէնտի աճլըղընը տօյուրմագլըգտա մահսուս քէօր պիր սէվգի թապի՛աթ տըր։ Հաթթա վահդի պիր քիմ-

սէ պիւէ պիւիր քի պու միւճատէլէտէն քիւլիկէն ֆարզլը օլան պիր միւճատէլէ վար տըր։ Անըն չէթարէթ վէ ֆա'ալիյէթինին հէտէֆի մագսուտը քէնտինին գուվվէ ի ճիամանիյէսի օլապիւիր չէյ տէ, պիւիր քի էկէր պիր ճէնկհավէր օլմագ իսթէյօր իսէ, քէնտինին տիւնեէվի բահաթ ու հուզուրը-նը ֆէստա էթմէսի, քէնտինին իչթիհալարընը զապթ էյլէմէսի, քէնտինին կէօզիւնիւ վէ 'ազալէէրինի թա'լիմ էյլէմէսի վէ իրատէթինի քէմալը սիւքի-լէ զահմէթ վէ մէչագդաթա տայանմազա ալըշըր-մասը լազըմէտէն տիր։ Վագա'ա ճիամանի գուվ-վէթլէրիմիզին թապի'ի պիր նէչվ ու նէմասը վար տըր քի պիթթապի' հայվանաթտա օլտըղը կիպի պիզսէ տախի իչթիհալարըն իգնա'ընըն սէմէրէսի տիրլէր։ Ա՛ճ օլտըղըմըզ զէման նէմէ իչիւն, հօրդուն օլտըղըմըզ զէման ույումագ իչիւն, հախօտ օչնա-մագ լազըմ օլտըղընտա օչնամագ իչիւն գուվվէ ի իրատիյէյէ իչթիյաճըմըզ հօգ տըր։ Գըսմէն խա-պէրիմիզ օլմայարագ թա'լիմ օլունուրըզ։ Քէզա-լիք իպթիտա'ի պիր նէչվ ու նէմա վէ թէրագդը վար տըր քի պու պիզիմ արզուսմըզ օլմագսըզընն վէ չօգ տէֆ'ա տախի իրատէթիմիզ խիլաֆընտա օլարագ, էպէվէյնիմիզին, մու'ալիմլէրիմիզի՛ վէ ճէմ'իյէթի պէչէրիյէնին թէ"սիր ու նուֆուզը սէ-մէրէսի տիր։ Նիթէքիմ պիր չօճուգ մէքթէպ նիզամլարընա թապի' օլմադա մէճպուր տըր, հա-խօտ ճէմ'իյէթ ի պէչէրիյէ պիր քիմսէյի՝ չալըչմա-դա բազը օլմատըղը թագսիրտէ, աճընտան էօլմէ-յէ պրագդը։ Պու կիպի թա'լիմլէր ֆա՛իէսիզ տէ-յիլ տիրլէր, վէ հիչ չիւպէ հօգ քի գըսմէն թէրագդը-մըզդա մէտար օլուրլար, Լաքին պունլար էն 'ալի րու-հի գուվվէթլէրիմիզէ իճրա ի նուֆուզ էթմէտիքլէրի կիպի, հատտը զաթլէրինտէ մէվճուտիյէթիմիզին իմքան վէ գապիլիյէթլէրինին գուվվէտէն ֆի'իլ իսրաճ օլունմալարընա տախի խատիմ օլամազլար։ Ֆիլհագիգա ինսան անճագ իսթէտիյի թագսիրտէ էյի օլա պիւիր։ Անըն 'ալիմ հախօտ էյի պիր սատմ օլմասը իչիւն իհթիյար ու իրատէսի, հա՛նի իսթէ-մէսի հէր հալ տէ լազըմ տըր։ Իչպու իհթիյարի ֆա'ալիյէթ՝ հայվանլարընը հարէքէթ վէ ֆա'ալիյէթ-լէրինի իտարէ էտէն մէյլլէրտէն փէք օ գատար ֆարզլարը օլմայան խուսուսի իհթիյարլարտան զիյատէսինի չամիլ տիր։ Մէսելա, հէքիմ օլմագ-լըղա գարաք վէրիրսին։ Պու ինթիհապ 'ումումի պիր ինթիհապ տըր քի անը պաշա չըգարմագ իչիւն պինլէրճէ ֆէր'ի ինթիհապլարտա պուլունմագ լազըմտըր։ Էկէր վէրիլէճէկսէն պիր հէքիմ օլմագլըղա արզուքէչ իսէն, սա՛իր պիլճիւմլէ ինթիհապաթ ը ֆէր'իյէ սայքի խապէրին օլմագսըզընն վուգու' պու-լուրլար։ Պէլքի թըպպիյէ մէքթէպինէ կիրմէզտէն էվ-վէլ էպէվէյնինի զիյարէթ էթմէքլիյէ արզուքէչսին։ Պէլքի պիրազ փարա գազանմագ իչիւն պիր իքի սէնէ մու'ալիմլիք էթմէքլիյին մուգթագի տիր։ Լաքին իչպուինթիհապլարընը ճիւմլէսի իքինճի տէրէճէսէ հա՛իզի էհէմմիյէթ օլուպ պիր հէքիմ օլմագլըզ ին-թիհապ ը 'ումումիսինին նէթիճէսի տիրլէր։ Այսն վէ աչիքեար տըր քի 'ումումի ինթիհապլարտան պա'զըլարը տահա եիւքսէք վէ տահա չիւմուլը տըրլար։ Հէքիմ օլմագլըզ ինթիհապ ը 'ումումիսի՛ փէք օ գատար հա՛իզի էհէմմիյէթ օլմայան սա՛իր պիր չօգ 'ումումի ինթիհապլարը հավի տիր։ Մէ-սէլա թէպապէթ թահսիլի իչիւն վիէննայա կիթ-մէյէ գարար վէրիրսին։ Պու հատտը զաթընտա 'ումումի պիր ինթիհապ տըր քի սա՛իր միւթ'ա-հիտ ինթիհապաթ ը ֆէր'իյէյի հավի տիր։ Ադչէն օլմասը լազըմ տըր, պիր եօլ թէզքէրէսի ալմագը-ղըն լազըմ տըր, սթասիօնա կիթմէքլիյին լազըմ տըր, վէ սա՛իրէ վէ սա՛իրէ լազըմ տըր։ Վէ պուն-լարըն հէփսինի՝ 'ումումի գարարը մէվզը' ի ֆի'ի-լէ գօմագլըգ, հա՛նի վիէննա մէքթէպ ի թըպպի-յէսինէ կիրմէք իչիւն իճրա էթմէքլիք լազըմ տըր, քի պու սէնին հէքիմ օլմագ պագսընտաքի տա-հա 'ումումի ինթիհապլընա մէրպութ իքինճի տէ-րէճէսէ հա՛իզի էհէմմիյէթ պիր ինթիհապ իսի։

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԻՐԻՃԷ

Ֆրանսատա թա'թիլի էշղալ	Հ. Մ. Ալէն	1023
Մ. Պրիան պուհրան ատէմի տիր	,, ,, ,,	1023
Հաֆրիյաթ վէ Ք. Մուգատաէս	,, ,, ,,	1025
Փրխատու իլէ էլէմ չէքմէք		1026
Փիր վալինին չէհատէթի		1028
Գօլէրա վէ թիֆօ	Մ. Մինասեան	1028
Ալմանիանըն միւսթէմլէքատթ Գօն. կրէսի	Յ. Յ. Մանխասեան	1031
կէնճէլէր վէ թէ'էհհիւլ մէս'էլէսի	Ն. Կէվկէնեան	1032
Սալէմ	Գալուստ Նամպէան	1034
Շու"ունաթը սիյասիյէ		1035
Հայաթ ը ինսանիյէնին իմքան վէ գապիլի-յէթլէրի (իպթիտասը 1022աէ) Տր. Ճօրճ Ո-օլդըն		1039

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ
ՅԻՆՁԱՆՁԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ